

Vetenskapsrådet

JÄMSTÄLLDHETEN I VETENSKAPSRÅDETS FORSKNINGSSTÖD 2011–2012

JÄMSTÄLLDHETEN I VETENSKAPSRÅDETS FORSKNINGSSTÖD 2011–2012

VETENSKAPSRÅDET

Box 1035

SE-101 38 Stockholm, SWEDEN

© Swedish Research Council

ISBN 978-91-7307-242-7

DIARIENUMMER 354-2014-6984

JÄMSTÄLLDHETEN I VETENSKAPSRÅDETS FORSKNINGSSTÖD 2011–2012

Janet Eltebo

Carl Jacobsson

Ulrika Kaby

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	4
SUMMARY	5
1. INLEDNING	6
2. KÖNSFÖRDELNINGEN I VETENSKAPSRÅDETS BEREDANDE OCH BESLUTANDE ORGAN	7
2.1 Beredande organ	7
2.2 Beslutsorgan	10
3. KÖNSFÖRDELNINGEN VID UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR OCH BLAND SÖKANDE HOS VETENSKAPSRÅDET	11
3.1 Universitet och högskolor	11
Doktorsexaminationer och anställningskategori	11
3.2 Sökande hos Vetenskapsrådet	14
Sökande jämfört med potentiella sökande	14
Kön och karriärålder	17
4. UTFALLET AV VETENSKAPSRÅDETS FORSKNINGSSTÖD I JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV	18
Karriärålder och beviljandegrad	20
Statistiska analyser av utfallet	20
4.1 Projektbidrag	21
4.1.1 Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap	22
4.1.2 Ämnesrådet för medicin och hälsa	23
4.1.3 Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap	24
4.1.4 Utbildningsvetenskapliga kommittén	25
4.1.5 Kommittén för konstnärlig forskning och utveckling	26
4.1.6 Samlad analys av projektbidrag	27
4.1.7 Genomsnittligt bidragsbelopp	29
4.2 Stöd till forskare i början av sin karriär	30
4.2.1 Postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land	30
4.2.2 Anställning som postdoktor i Sverige	32
4.2.3 Internationell postdok	33
4.2.4 Projektbidrag unga forskare	34
4.3 Stöd till etablerade forskare	37
4.4 Stöd till forskningens infrastrukturer	39
4.5 Sammanfattande översikt per ämnesråd/råd/kommitté	40
5. MÅLUPPFYLLELSE OCH SLUTSATSER	44
BILAGA 1. SÄRSKILDA ANALYSER AV PROJEKT BIDRAG UNGA FORSKARE 2011	47
Diskussion i yttranden om sökandes självständighet	47
Projektbidrag unga forskare 2011, bibliometrisk studie av beviljandegrad för kvinnor och män	49
Sammanfattning	49
Inledning	49
Metodik	49
Resultat	50

BILAGA 2. VETENSKAPSRÅDETS JÄMSTÄLLDHETSSTRATEGI 2010-2012	54
Mål för Vetenskapsrådets jämställdhetsarbete	54
Inledning	54
Lagar, förordningar och regleringsbrev	55
Processer för att nå målen	55
BILAGA 3. METODER	57
Statistik över högskolans personal och doktorsexaminationer	57
Karriärålder och förväntat antal beviljade ansökningar	57
Statistiska metoder	57
BILAGA 4. TABELLER OCH FIGURER ÖVER PROJEKT BIDRAG FÖR PERIODEN 2003-2012	58

SAMMANFATTNING

Vetenskapsrådet ska enligt sin instruktion främja jämställdhet mellan kvinnor och män inom sitt verksamhetsområde. Myndighetens strategi är att sträva efter jämställdhet i hela sin verksamhet. Vetenskapsrådets jämställdhetsstrategi har följande operationella mål.

Vetenskapsrådet ska:

- 1) uppnå och behålla en jämn könsfördelning i sina beredningsgrupper;
- 2) vidmakthålla att andelen kvinnor och män bland dem som söker bidrag hos Vetenskapsrådet motsvarar kvinnors och mäns andelar bland de potentiellt sökande forskarna;
- 3) ha samma beviljandegrad¹ för kvinnor och män och samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen till kvinnor och män med hänsyn tagen till forskningens karaktär och till stödformen.

I denna rapport redovisas i vilken utsträckning myndigheten uppfyllde dessa mål under perioden 2011-2012.

Jämn könsfördelning i beredningsgrupperna som bedömer de inkomna forskningsansökningarna anses råda när varken kvinnor eller män utgör mindre än 40 procent av antalet ledamöter. På total nivå, det vill säga när samtliga beredningsgrupper analyserades sammantaget, var fördelningen kvinnor och män jämn under den undersökta perioden. När varje ämnesområde analyserades enskilt var fördelningen kvinnor och män i beredningsgrupperna jämn med undantag för naturvetenskap och teknikvetenskap 2011 och 2012, forskningens infrastrukturer 2011 och de ämnesövergripande beredningsgrupperna 2012. I dessa beredningsgrupper utgjorde kvinnor mindre än 40 procent av antalet ledamöter. Inom naturvetenskap och teknikvetenskap var fördelningen kvinnor och män dock jämnare än tidigare år, och jämnare än fördelningen bland disputerade forskare och lärare inom ämnesområdet vid universitet och högskolor.

Strategins andra mål undersöktes utifrån nio bidragsformer. Andelen kvinnor var något lägre bland dem som sökte bidrag hos Vetenskapsrådet än bland de potentiellt sökande för samtliga bidragsformer utom en. Det verkar således som att bland dem som skulle kunna ha sökt forskningsstöd hos Vetenskapsrådet var kvinnor generellt något mindre benägna än män att faktiskt söka. För fem av de nio undersökta bidragsformerna var andelen kvinnor bland de sökande mindre än 8/10 av andelen kvinnor bland de potentiellt sökande. Dessa bidragsformer var postdoktorstipendium, projektbidrag unga forskare inom medicin och hälsa respektive naturvetenskap och teknikvetenskap, projektbidrag inom medicin och hälsa samt projektbidrag inom naturvetenskap och teknikvetenskap. Jämfört med föregående jämförda period (2009-2010)² har Vetenskapsrådet kommit något längre ifrån målet under 2011-2012.

När det gäller lika beviljandegrad för kvinnor och män som sökte projektbidrag har en förbättring skett jämfört med tidigare undersökta perioder. Totalt sett för samtliga ämnesområden under 2011-2012 var beviljandegraden för projektbidrag lika för kvinnor och män när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. För bidragsformer som riktade sig till mer etablerade forskare och bidragsformer för forskningens infrastrukturer var beviljandegraderna för kvinnor och män också i stort sett lika. För bidragsformer som riktade sig till forskare i början av karriären uppnåddes dock inte målet fullt ut. När det gäller storleken på de beviljade bidragsbeloppen fick kvinnor som sökt projektbidrag något lägre genomsnittligt bidragsbelopp än förväntat med hänsyn till de sökandes karriärålder.

---

¹ Beviljandegraden för kvinnor respektive män är andelen inkomna ansökningar från kvinnor respektive män som blir beviljande forskningsstöd.

² Figur 3, Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 6:2012).

SUMMARY

In compliance with the Instructions Ordinance, the Swedish Research Council promotes gender equality throughout its sphere of activities. The strategy for achieving this aim is to strive for gender equality throughout the organization. Hence, the Swedish Research Council has established the following operational goals.

The Swedish Research Council should:

- 1) achieve and maintain an equal gender distribution in its evaluation panels;
- 2) ensure that the percentages of female and male applicants for grants from the Swedish Research Council correspond to the percentages of women and men among the potential research grant applicants;
- 3) ensure that women and men have the same success rates and receive the same average size of grants, taking into account the nature of the research and the type of grant.

This report describes the extent to which the Council has fulfilled these objectives during the period 2011-2012.

A gender balance in the evaluation panels that assess the submitted research applications is considered to exist when neither women nor men make up less than 40 per cent of the number of panel members. On an overall level, that is when all evaluation panels were analysed together, there was a gender balance during the examined period. When each subject area was analyzed separately, there was a gender balance in the evaluation panels with the exception of Natural and Engineering Sciences in 2011 and 2012, Research Infrastructures in 2011 and in the 16 interdisciplinary evaluation panels in 2012. In these evaluation panels, women represented less than 40 per cent of the members. Within Natural and Engineering Sciences, however, there was a more even distribution of women and men than in previous years, and when compared with the distribution among postdoctoral researchers and teachers within the subject area at universities and higher education institutions. Thus, the Swedish Research Council did not fully achieve the first objective during 2011-2012.

The Strategy's second objective was investigated based on nine forms of grant. The proportion of women was lower among those who applied for grants from the Swedish Research Council than among the potential candidates for all grant forms bar one. It therefore appears that, among those who could have applied for research funding from the Swedish Research Council, women were generally less likely than men to actually apply. For five of the nine surveyed grant forms, the proportion of women among the applicants was less than 8/10 of the proportion of women among the potential candidates; . These forms of grant were Postdoctoral Fellowships, Project Research Grants for young scientists within Medicine and Health and Natural and Engineering Sciences respectively, Project Research Grants within Medicine and Health, and Project Research Grants within Natural and Engineering Sciences. The Swedish Research Council thus did not fully achieve the objective for the proportion of women and men among those seeking grants from the Swedish Research Council to correspond to the proportion of women and men among those researchers potentially seeking funding. Compared with the previous period of comparison (2009-2010), the Swedish Research Council has deviated further from its objective during the period 2011-2012.

In terms of the success rate for women and men who applied for a Project Research Grant, there has been a marked improvement compared with previous examined periods. Overall, for all subject areas during the period 2011-2012, the exact same number of women was granted Project Research Grants as could be expected when the applicant's career age was considered. For forms of grant directed toward more established researchers and forms of grant for Research Infrastructures, the objective was achieved with approximately the same approval rate for women and men. For forms of grants directed toward researchers at the beginning of their career, the objective was not fully achieved. In terms of the size of the grants awarded, women who had applied for Project Research Grants received slightly lower average grant amounts than expected when the applicant's career age was taken into consideration.

---

1. INLEDNING

Vetenskapsrådets huvuduppgift att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden. Myndigheten ska även, enligt sin instruktion,³ främja jämställdhet mellan kvinnor och män inom sitt verksamhetsområde. Vetenskapsrådets strategi är att sträva efter jämställdhet i hela sin verksamhet. Myndighetens jämställdhetsstrategi⁴ har följande tre operationella mål.

Vetenskapsrådet ska:

- 1) uppnå och behålla en jämn könsfördelning i sina beredningsgrupper;
- 2) vidmakthålla att andelen kvinnor och män bland de som söker bidrag hos Vetenskapsrådet motsvarar kvinnors och mäns andelar bland de potentiellt sökande forskarna;
- 3) ha samma beviljandegrad⁵ för kvinnor och män och samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen till kvinnor och män med hänsyn till forskningens karaktär och stödformen.

Målen följs upp fortlöpande genom olika jämställdhetsanalyser. Denna rapport är en del av detta arbete. De resultat som presenteras är avsedda som underlag för diskussion och beslut i Vetenskapsrådets beslutande organ, det vill säga styrelse, ämnesråd, råd och kommittéer.⁶

Rapporten fokuserar på jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd under perioden 2011-2012 samt ger en översiktlig bild över åren 2003-2012. Fokus ligger på kvinnor eftersom de ofta är underrepresenterade bland högskolans forskare och lärare samt bland dem som får forskningsstöd från Vetenskapsrådet. Många tidigare rapporter har granskat jämställdheten inom Vetenskapsrådets forskningsstöd. Flertalet av rapporterna är, liksom denna rapport, av kvantitativ karaktär.⁷ Kvalitativa studier av beredningsprocessen har också genomförts.⁸

I föreliggande rapport undersöks om kvinnor och män som söker forskningsstöd hos Vetenskapsrådet har lika stor möjlighet att få bidrag och om kvinnor och män i genomsnitt beviljas lika högt bidragsbelopp. Vid eventuell skillnad i framgång mellan kvinnor och män analyseras huruvida skillnaden verkar ha uppkommit enbart av slumpmässiga orsaker eller om det verkar finnas ytterligare någon förklaring till utfallet. Detta görs genom att beräkna hur stor sannolikhet det är att den eventuella skillnaden mellan kvinnor och män har uppkommit av slumpskäl. När denna sannolikhet är större än 50 procent sägs i denna rapport att ingen annan orsak än slumpen påvisas till de eventuella skillnader som ses mellan kvinnor och män. För en utförligare beskrivning av analysmetoderna se Bilaga 3. Metoder.

---

³ Förordning (2009:975) med instruktion för Vetenskapsrådet.

⁴ Strategin gällande perioden 2010-2012 finns i sin helhet i bilaga 2.

⁵ Beviljandegraden för kvinnor respektive män är andelen inkomna ansökningar från kvinnor respektive män som blir beviljande forskningsstöd.

⁶ I avsnitt 2.2 Beslutsorgan presenteras de beslutsorgan som fanns inom Vetenskapsrådet 2011-2012.

⁷ Vetenskapsrådet och jämställdheten (Vetenskapsrådet rapportserie 17:2006), Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2003-2006 (Vetenskapsrådet 2007), Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2003-2007 (Vetenskapsrådet 2008), Kvinnors och mäns framgång med projektansökningar inom medicin (Vetenskapsrådets rapportserie 4:2009), Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2006-2008 (Vetenskapsrådet rapportserie 3:2010), Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 6:2012).

⁸ Jämställdhetsobservationer i fyra beredningsgrupper 2011 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 3:2012) samt Jämställdhetsobservationer i ett urval av Vetenskapsrådets beredningsgrupper 2012 (Vetenskapsrådet 2013). Se även Kollegial bedömning av vetenskaplig kvalitet – en forskningsöversikt (Vetenskapsrådets rapportserie 4:2010).

---

2. KÖNSFÖRDELNINGEN I VETENSKAPSRÅDETS BEREDANDE OCH BESLUTANDE ORGAN

Forskningsansökningar som inkommer till Vetenskapsrådet bedöms av beredningsgrupper bestående av forskare med expertis inom de områden ansökningarna berör. Ansökningarna rangordnas efter vetenskaplig kvalitet och de sökandes kompetens. Beslut om bidrag fattas därefter av Vetenskapsrådets ämnesråd, råd och kommittéer respektive generaldirektör på grundval av beredningsgruppernas arbete. Enligt Vetenskapsrådets jämställdhetsstrategi ska myndigheten uppnå och behålla en jämn könsfördelning i sina beredningsgrupper. Jämn könsfördelning anses råda i de beredande och beslutande organen om både kvinnor och män är representerade till minst 40 procent vardera.

2.1 Beredande organ

Under 2011 respektive 2012 bereddes ansökningarna i drygt 60 ämnesinriktade beredningsgrupper.⁹ Beredningsgrupperna var små, mellan 7 och 10 personer. Jämställdhetsstrategins mål analyseras därför per ämnesområde, det vill säga varje ämnesråds/råds/kommittés beredningsgrupper analyseras sammantaget.

Fördelningen kvinnor och män i beredningsgrupperna var jämn inom samtliga ämnesområden under 2011 och 2012, förutom inom naturvetenskap och teknikvetenskap (2011, 2012) och forskningens infrastrukturer (2011) där andelen kvinnor bland ledamöterna understeg 40 procent (tabell 1).¹⁰ Inom naturvetenskap och teknikvetenskap var andelen kvinnor bland forskare och lärare i högskolan emellertid ännu lägre, endast 24 procent (år 2012).¹¹

Bland ordförandena i beredningsgrupperna var könsfördelningen ojämn (tabell 2). År 2011 var en kvinna ordförande i 27 procent av beredningsgrupperna (18 av 67 beredningsgrupper). År 2012 var en kvinna ordförande i 37 procent av de ämnesinriktade beredningsgrupperna (23 av 63 beredningsgrupper) och i 16 procent av de ämnesövergripande beredningsgrupperna (4 av 25 beredningsgrupper).

---

⁹ 2011 fanns 67 ämnesinriktade beredningsgrupper, 2012 fanns 63 ämnesinriktade samt 16 ämnesövergripande beredningsgrupper.

¹⁰ Under 2012 fanns även 16 ämnesövergripande beredningsgrupper med totalt 51 kvinnor (38 %) och 82 (62 %) män.

¹¹ Källa: SCB, anställningskategorierna professor, lektor, meriteringsanställning, annan forskande och undervisande personal med forskarexamen ingår i analysen. Med forskarexamen menas doktorsexamen eller annan forskarexamen, dock ej licentiatexamen, urvalsgrunden används på flera ställen i denna rapport.

Tabell 1. Könsfördelning i Vetenskapsrådets beredningsgrupper, 2011 och 2012¹²

Ämnesområde	2011		2012	
	Kvinnor Antal (Andel)	Män Antal (Andel)	Kvinnor Antal (Andel)	Män Antal (Andel)
Humaniora och samhällsvetenskap	42 (47 %)	47 (53 %)	41 (44 %)	53 (56 %)
Medicin och hälsa	61 (43 %)	81 (57 %)	65 (43 %)	87 (57 %)
Naturvetenskap och teknikvetenskap	68 (34 %)	131 (66 %)	82 (37 %)	141 (63 %)
Utbildningsvetenskap	16 (50 %)	16 (50 %)	17 (55 %)	14 (45 %)
Forskningens infrastrukturer	17 (39 %)	27 (61 %)	17 (41 %)	24 (59 %)
Konstnärlig forskning och utveckling	4 (57 %)	3 (43 %)	4 (57 %)	3 (43 %)
Totalt	208 (41 %)	305 (59 %)	225 (41 %)	322 (59 %)

¹² Källa: Vetenskapsrådets årsredovisning 2012. Data visas dock enbart för de beredningsgrupper som återspeglar bidragsformerna i denna rapport och kan därför skilja sig något mot data i årsredovisningen.

Tabell 2. Könsfördelning på ordförandenivå i Vetenskapsrådets beredningsgrupper, 2011 och 2012¹³

Ämnesområde	2011		2012	
	Kvinnor Antal (Andel)	Män Antal (Andel)	Kvinnor Antal (Andel)	Män Antal (Andel)
Humaniora och samhällsvetenskap	4 (31 %)	9 (69 %)	5 (45 %)	6 (55 %)
Medicin och hälsa	9 (43 %)	12 (57 %)	12 (63 %)	7 (37 %)
Naturvetenskap och teknikvetenskap	3 (14 %)	19 (86 %)	2 (9 %)	20 (91 %)
Utbildningsvetenskap	1 (25 %)	3 (75 %)	2 (50 %)	2 (50 %)
Forskningens infrastrukturer	0 (0 %)	6 (100 %)	1 (17 %)	5 (83 %)
Konstnärlig forskning och utveckling	1 (100 %)	0 (0 %)	1 (100 %)	0 (0 %)
Totalt ämnesinriktade beredningsgrupper	18 (27 %)	49 (73 %)	23 (37 %)	40 (63 %)
Ämnesövergripande beredningsgrupper	-	-	4 (16 %)	12 (84 %)

¹³ Se fotnot 12.

2.2 Beslutsorgan

Under 2011 och 2012 fanns inom Vetenskapsrådet en styrelse och sex särskilda beslutsorgan varav tre ämnesråd, ett råd och två kommittéer. De särskilda beslutsorganen var ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap (ÄR-HS), ämnesrådet för medicin och hälsa (ÄR-MH), ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap (ÄR-NT), rådet för forskningens infrastrukturer (RFI), utbildningsvetenskapliga kommittén (UVK) och kommittén för konstnärlig forskning och utveckling (KFoU).

Sammansättningen, och därmed fördelningen kvinnor och män, av de tre ämnesråden bestämdes främst av forskare och lärare vid landets universitet genom elektorsval.¹⁴ Ledamöterna i utbildningsvetenskapliga kommittén, rådet för forskningens infrastrukturer samt kommittén för konstnärlig forskning och utveckling utsågs av Vetenskapsrådets styrelse, i vissa fall efter förslag och nomineringar av ämnesråden, berörda lärosäten respektive andra forskningsråd.

Under 2011 och 2012 var fördelningen mellan kvinnor och män jämn i samtliga beslutande organ, se tabell 3.

Tabell 3. Könsfördelning i Vetenskapsrådets ämnesråd, råd, kommittéer och styrelse 2011 och 2012
Fördelningen mellan kvinnor och män var jämn inom samtliga beslutsorgan under båda åren.

Beslutande organ	2011		2012	
	Kvinnor Antal (Andel)	Män Antal (Andel)	Kvinnor Antal (Andel)	Män Antal (Andel)
ÄR-HS	4 (44 %)	5 (56 %)	4 (44 %)	5 (56 %)
ÄR-MH	5 (45 %)	6 (55 %)	5 (45 %)	6 (55 %)
ÄR-NT	4 (44 %)	5 (56 %)	4 (44 %)	5 (56 %)
UVK	6 (55 %)	5 (45 %)	6 (55 %)	5 (45 %)
RFI	6 (46 %)	7 (54 %)	6 (40 %)	9 (60 %)
KFoU	4 (57 %)	3 (43 %)	4 (57 %)	3 (43 %)
Styrelse	4 (44 %)	5 (56 %)	4 (44 %)	5 (56 %)
Totalt	33 (48 %)	36 (52 %)	33 (46 %)	38 (54 %)

¹⁴ Två av ledamöterna inom ämnesrådet för medicin och hälsa utsågs av regeringen. Se förordning (2009:1273) om elektorsförsamling vid forskningsråd och ämnesråd samt förordning (2009:975) med instruktion för Vetenskapsrådet.

---

3. KÖNSFÖRDELNINGEN VID UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR OCH BLAND SÖKANDE HOS VETENSKAPSRÅDET

Enligt Vetenskapsrådets jämställdhetsstrategi ska Vetenskapsrådet vidmakthålla att andelen kvinnor och män bland dem som söker bidrag hos myndigheten motsvarar kvinnors och mäns andelar bland de potentiellt sökande forskarna. Forskare och lärare vid Sveriges universitet och högskolor respektive nydisputerade är de som främst söker bidrag hos Vetenskapsrådet. Statistik över högskolans personal och doktorsexaminationer används därför för att uppskatta andelen kvinnor och män bland de potentiellt sökande.¹⁵

3.1 Universitet och högskolor

Doktorsexaminationer och anställningskategori

Andelen kvinnor bland dem som doktorsexamineras har ökat under lång tid. Från att kvinnor tidigare varit underrepresenterade doktorsexamineras i stort sett lika stor andel kvinnor som män (49-51 procent kvinnor) under 2009-2011. Under 2012 sjönk dock andelen kvinnor något till 47 procent. Se figur 1

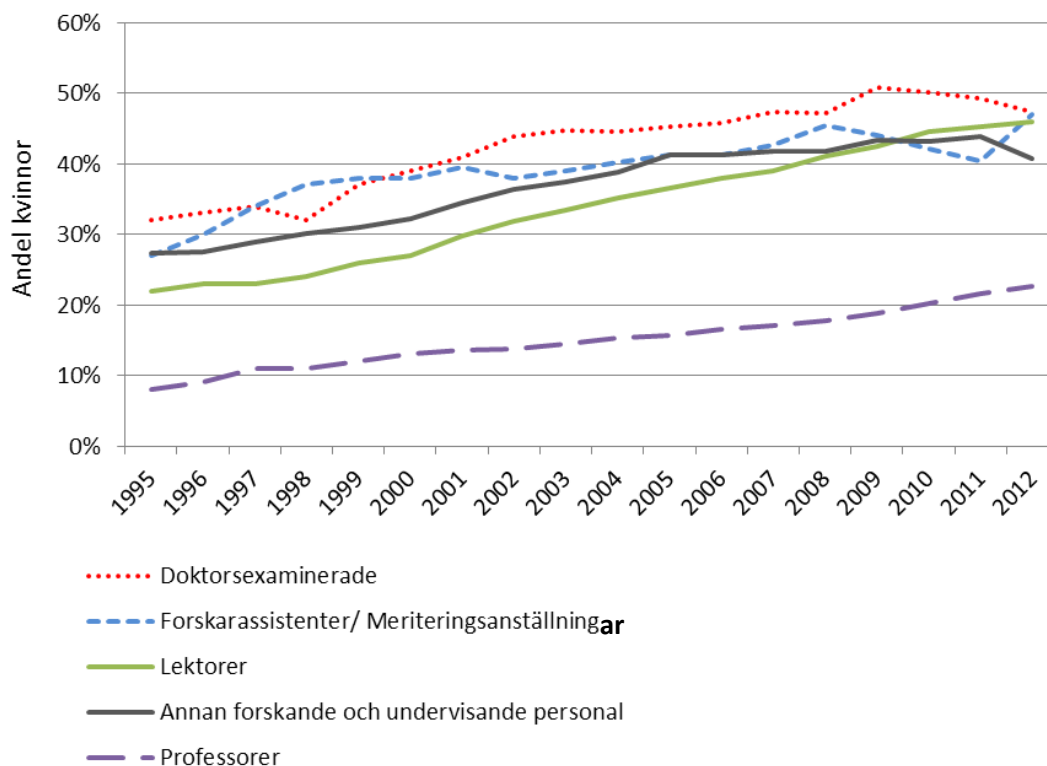
Andelen forskare och lärare inom högskolan som är kvinnor har ökat under många år.¹⁶ En klar majoritet av professorerna är dock fortfarande män, 77 procent år 2012, trots att andelen kvinnor har ökat med knappt en procentenhet per år sedan 1995. Inom övriga anställningskategorier bland disputerade forskare och lärare är fördelningen kvinnor och män jämnare med 41-47 procent kvinnor under 2012. Totalt sett var 39 procent av forskarna och lärarna med doktorsexamen¹⁷ 2012 kvinnor. Se figur 1.

---

¹⁵ Statistikkällor: SCB och Universitetskanslersämbetet.

¹⁶ Kategorierna professor, lektor, meriteringsanställning samt annan forskande och undervisande personal med forskarexamen (doktorsexamen eller annan forskarexamen, ej licentiatexamen) beaktas. Från och med 2012 gäller nya anställningskategorier. Meriteringsanställning består av forskarassistenter (inklusive biträdande lektorer) och postdoktorer (tillhörde tidigare annan forskande och undervisande personal). Annan forskande och undervisande personal består främst av forskare och forskningsassistenter samt numera teknisk och administrativ personal med forskande eller undervisande arbetsuppgifter och gäst- och timlärare.

¹⁷ Med doktorsexamen menas här doktorsexamen eller annan forskarexamen, men inte licentiatexamen. Urvalsgrunden används på flera ställen i denna rapport.

Figur 1. Andel kvinnor bland disputerade forskare och lärare inom högskolan samt bland dem som avlägger doktorsexamen, 1995-2012 (individer)

Fördelningen kvinnor och män har blivit jämnare inom samtliga anställningskategorier; andelen kvinnor bland professorerna är dock liten (23 procent år 2012).

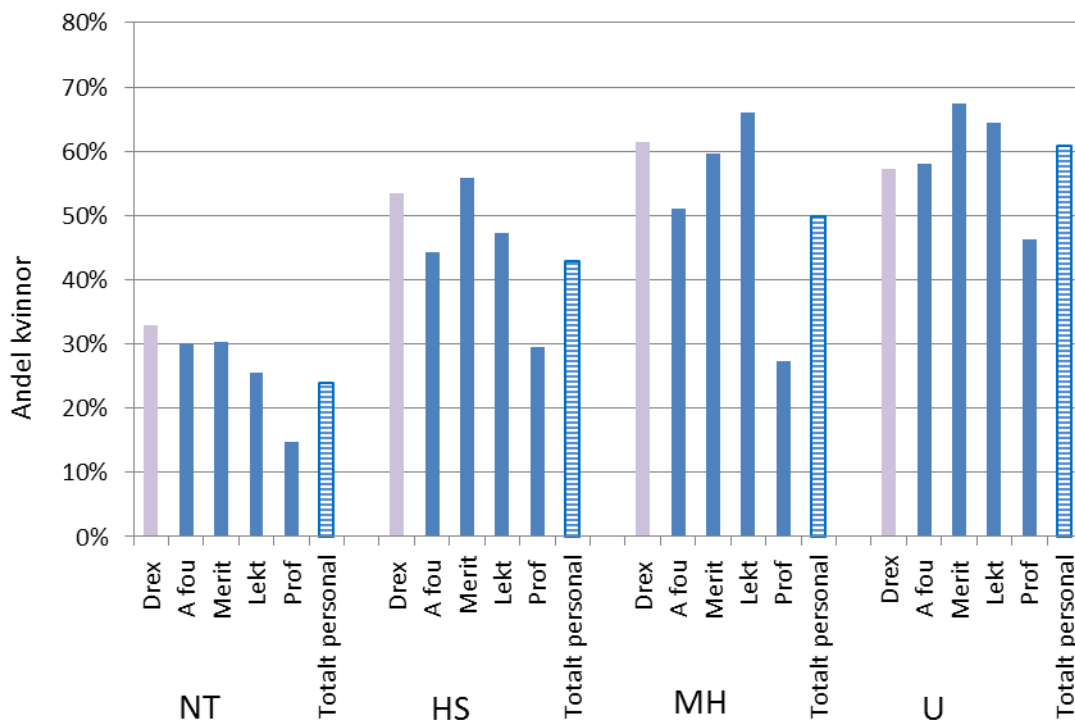
Ämnesområde

Fördelningen kvinnor och män bland högskolans personal och bland dem som doktorsexamineras varierar beroende på ämnesområde. För att öka jämförbarheten med de sökande till Vetenskapsrådets ämnesråd och kommittéer har högskolestatistiken i figur 2 redovisats på följande sätt.¹⁸ Naturvetenskap och teknik har sammanförts till ett område och samma förfaringssätt har använts för humaniora och samhällsvetenskap. Ur samhällsvetenskap har utbildningsvetenskap extraherats. Rådet för forskningens infrastrukturer samt kommittén för konstnärlig forskning och utveckling bedöms sakna motsvarighet i statistiken.

Bland forskarna och lärarna inom högskolan år 2012 var andelen kvinnor lägst inom naturvetenskap och teknikvetenskap med 24 procent. Inom humaniora och samhällsvetenskap var andelen kvinnor 43 procent. Inom medicin och hälsovetenskap var fördelning jämn med 50 procent kvinnor, medan kvinnor var i majoritet och utgjorde 61 procent av forskarna och lärarna inom utbildningsvetenskap.

Inom naturvetenskap och teknikvetenskap var kvinnorna färre än männen bland dem som avlade doktors-examen samt inom samtliga anställningskategorier. Inom humaniora och samhällsvetenskap var kvinnorna i majoritet bland dem som doktorsexaminerades och bland personer med meriteringsanställning, men i minoritet bland övriga anställningskategorier. Inom medicin och hälsa samt utbildningsvetenskap var däremot kvinnorna i majoritet bland dem som doktorsexaminerades och inom samtliga anställningskategorier förutom bland professorerna.

¹⁸ Förfaringssättet har använts i fler figurer och analyser i denna rapport.

Figur 2. Andel kvinnor per ämnesområde bland forskare och lärare inom högskolan samt bland dem som avlade doktorsexamen, 2012 (individer)

Naturvetenskap och teknikvetenskap har lägst andel kvinnor.

Anmärkning:

NT = naturvetenskap och teknikvetenskap, HS = humaniora och samhällsvetenskap, MH = medicin och hälsovetenskap, U = utbildningsvetenskap. Lantbruksvetenskap ingår inte i figurunderlaget och inte heller det fåtal individer som saknar forskningsämnesområde.

Drex = doktorsexaminerade, A fou = annan forskande och undervisande personal med doktorsexamen, Merit = meriteringsanställning, Lekt = lektorer, Prof = professorer, Totalt personal = A fou, Merit, Lekt och Prof sammantaget.

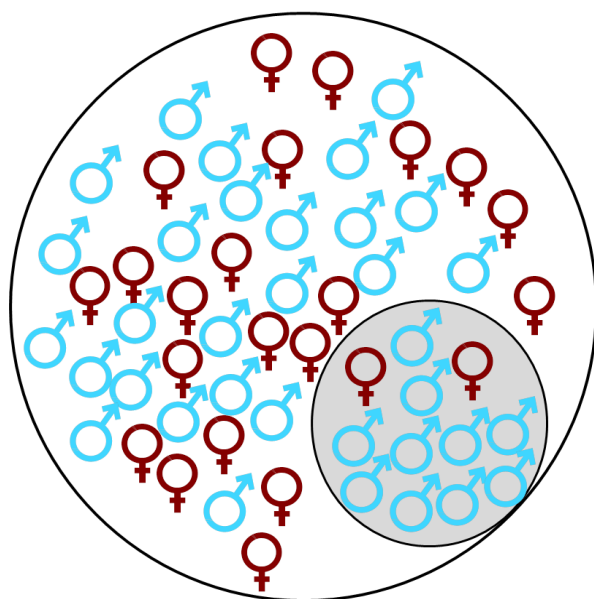
Källa: SCB¹⁹

¹⁹ Tabell PU4.

3.2 Sökande hos Vetenskapsrådet

Sökande jämfört med potentiella sökande

Att andelarna kvinnor respektive män bland dem som söker bidrag hos Vetenskapsrådet ska motsvara andelarna kvinnor respektive män bland de potentiellt sökande forskarna är jämställdhetsstrategins andra mål. Målet handlar om hur benägna kvinnor och män är att söka bidrag hos myndigheten. När kvinnor och män i samma utsträckning söker bidrag hos Vetenskapsrådet är fördelningen kvinnor och män densamma bland dem som en bidragsform riktar sig till och bland dem som faktiskt söker. Se figur 3 för illustration av jämställdhetsstrategins andra mål.

Figur 3. Fördelning kvinnor och män bland de potentiellt sökande respektive faktiskt sökande

Den stora cirkeln symboliserar de kvinnor och män som ett bidrag riktar sig till under 2011-2012. Den lilla cirkeln symboliserar den del av dessa som faktiskt ansöker. Jämställdhetsstrategins andra mål handlar om att fördelningen kvinnor och män i dessa två grupper ska vara densamma. Om fördelningen kvinnor och män skiljer sig åt i dessa grupper innebär det att kvinnor och män söker bidrag hos Vetenskapsrådet i olika utsträckning. I bilden ovan är kvinnorna mindre benägna att söka bidrag hos Vetenskapsrådet än männen eftersom andelen kvinnor är högre bland de potentiellt sökande (stora cirkeln) än bland dem som faktiskt söker (lilla cirkeln).

För att analysera frågan beaktas här bidragsformerna postdoktorsstipendium, bidrag till anställning som postdoktor i Sverige, internationell postdok, projektbidrag unga forskare inom medicin och hälsa samt

naturvetenskap och teknik, projektbidrag inom humaniora och samhällsvetenskap, medicin och hälsa, naturvetenskap och teknikvetenskap samt utbildningsvetenskap.²⁰

De potentiellt sökande till dessa bidrag uppskattas på följande sätt. För Vetenskapsrådets bidragsformer riktade till forskare i början av karriären (postdoktorsstipendium, bidrag till anställning som postdoktor i Sverige, internationell postdok och projektbidrag unga forskare) finns villkor i bidragens utlysningstexter för hur gammal de sökandes doktorsexamen får vara vid ansökningstillfället. De potentiellt sökande antas därför motsvara dem som avlade doktorsexamen under den tidsperiod som specificeras i utlysningstexterna.²¹ För projektbidrag riktade till unga forskare har dock anställda vid högskolan (adjunkter, lektorer, annan forskande samt undervisande personal och personer med meriteringstjänst) som avlade doktorsexamen under åren 2004-2012²² använts som approximation av potentiellt sökande. För projektbidragen har professorer, lektorer, annan forskande och undervisande personal med forskarexamen samt meriteringsanställningar år 2012 beaktats som potentiella sökande av forskningsstödet. Sökande till projektbidrag inom konstnärlig forskning och utveckling analyseras inte här eftersom motsvarande forskningsområde saknas i högskolestatistiken.²³ Därefter beräknas andelen kvinnor bland de potentiellt sökande respektive bland dem som faktiskt sökte bidragen. Dessa två värden jämförs sedan med varandra för de aktuella bidragsformerna.

För samtliga bidragsformer, förutom bidrag till anställning som postdoktor i Sverige, var andelen ansökningar från kvinnor lägre än andelen kvinnor bland de potentiellt sökande (figur 4). Det verkar således som att bland de potentiellt sökande hos Vetenskapsrådet var kvinnor generellt mindre benägna än män att faktiskt söka. Resultatet är en försämring jämfört med tidigare undersökta period (2009-2010)²⁴.

I denna rapport har vi valt att särskilt markera när andelen kvinnor bland de sökande är mindre än 8/10 av andelen kvinnor bland de potentiellt sökande.²⁵ Fem bidragsformer uppvisade detta. Dessa bidragsformer var postdoktorsstipendium, projektbidrag unga forskare inom medicin och hälsa respektive naturvetenskap och teknikvetenskap, projektbidrag inom medicin och hälsa samt projektbidrag inom naturvetenskap och teknikvetenskap. Störst skillnad mellan andelen kvinnor bland de sökande och bland de potentiellt sökande uppvisade projektbidragen inom medicin och hälsa. Jämförelsen bör dock tolkas försiktigt för det medicinska området; enbart högskolans personal används som bas för beräkning av andelen potentiellt sökande, vilket ger en ofullständig bild eftersom sökande inom medicin och hälsa också kan vara anställda vid sjukhus.

---

²⁰ Postdoktorsstipendium utlystes 2011, bidrag till anställning som postdoktor i Sverige utlystes 2011, internationell postdok utlystes 2012, projektbidrag unga forskare inom medicin och hälsa samt naturvetenskap och teknikvetenskap utlystes 2011 och 2012, projektbidrag inom humaniora och samhällsvetenskap, medicin och hälsa, naturvetenskap och teknikvetenskap samt utbildningsvetenskap utlystes 2011 och 2012. Med sökande avses endast huvudsökande, inte eventuella medverkande/medsökande.

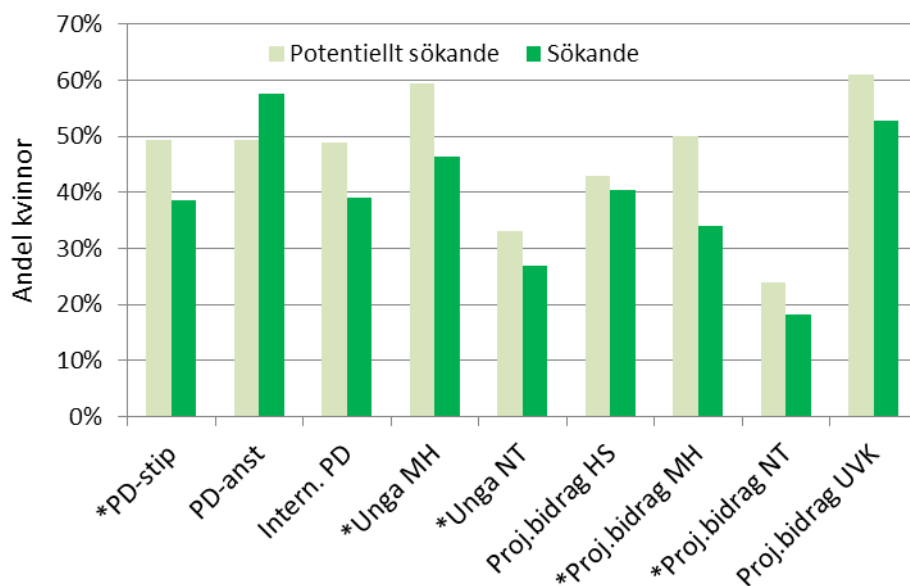
²¹ För att ha varit aktuell för postdoktorsstipendium 2011 och bidrag till anställning som postdoktor i Sverige 2011 skulle doktorsexamen ha avlagts 2008-2011, för internationell postdok 2012 skulle doktorsexamen ha avlagts 2010-2012. För projektbidrag unga forskare 2011 respektive 2012 gällde tidsperioden 2004-2011, respektive 2005-2012, varför doktorsexaminerade 2004-2012 betraktas som potentiella sökande.

²² Personalstatistik från SCB fanns tillgängligt för doktorsexamensår 2001-2012.

²³ Av ansökningarna inom konstnärlig forskning och utveckling kom 40 procent från kvinnor.

²⁴ Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 6:2012).

²⁵ Det vill säga då andelen kvinnor bland de sökande dividerat med andelen kvinnor bland de potentiellt sökande är mindre än 8/10.

Figur 4. Andel ansökningar från kvinnor bland sökande 2011-2012 och bland potentiellt sökande

För samtliga bidragsformer förutom bidrag till anställning som postdoktor i Sverige är andelen kvinnor lägre bland de sökande än bland de potentiellt sökande. För postdoktorsstipendium, projektbidrag unga forskare inom medicin och hälsa respektive naturvetenskap och teknikvetenskap, projektbidrag inom medicin och hälsa samt projektbidrag inom naturvetenskap och teknikvetenskap var andelen kvinnor bland de sökande mindre än 8/10 av andelen kvinnor bland de potentiellt sökande.

Anmärkning:

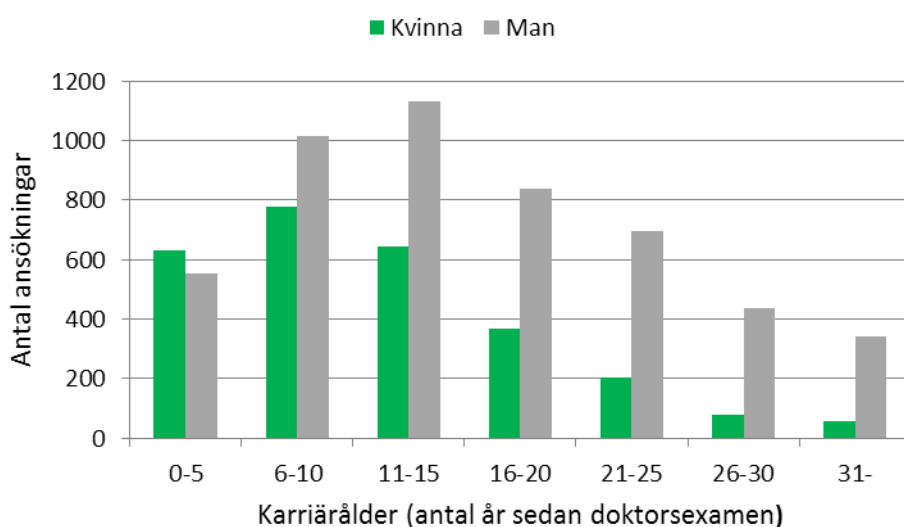
*= andelen kvinnor bland de sökande är mindre än 8/10 av andelen kvinnor bland de potentiellt sökande

PD-stip = postdoktorsstipendium (utlysningssår 2011), PD-anst = bidrag till anställning som postdoktor i Sverige (2011), Intern. PD = internationell postdok (2012), Unga MH = projektbidrag unga forskare inom medicin och hälsa (2011, 2012), Unga NT = projektbidrag unga forskare inom naturvetenskap och teknikvetenskap (2011, 2012), Proj.bidrag HS, MH, NT, UVK = projektbidrag inom humaniora och samhällsvetenskap, medicin och hälsa, naturvetenskap och teknikvetenskap, respektive inom utbildningsvetenskap (2011, 2012).

Källa: SCB, Universitetskanslersämbetet och Vetenskapsrådet

Kön och karriärålder

Termen *karriärålder* används i denna rapport för antalet år mellan ansökningsåret och det år som en sökande avlade sin doktorsexamen. Begreppet har använts i flera av Vetenskapsrådets tidigare studier och kan ses som ett mått på de sökandes forskningserfarenhet. Andelen kvinnor bland forskare och lärare inom högskolan och bland dem som avlägger doktorsexamen har ökat sedan länge (figur 1). Andelen kvinnor inom olika karriäråldrar i högskolan återspeglar andelen kvinnor bland dem som disputerade under respektive tidsperiod; denna andel har ökat från tidigare perioders låga nivåer. Därför är flertalet av de mer erfarna forskarna och lärarna inom högskolan män. Mönstret avspeglas hos de sökande till Vetenskapsrådets projektbidrag där kvinnor generellt har lägre karriärålder än män. Bland de mest erfarna sökandena med hög karriärålder dominerar män kraftigt (figur 4).²⁶ Läs mer om karriärålder och beviljandegrad i kapitel 4.

Figur 5. Projektbidragsansökningar från kvinnor och män per karriärålder, 2011-2012
Kvinnor som söker projektbidrag hos Vetenskapsrådet har generellt lägre karriärålder än män.

²⁶ Enbart sökande som har angett doktorsexamensdatum i ansökan är med i figurunderlaget.

---

4. UTFALLET AV VETENSKAPSRÅDETS FORSKNINGSSTÖD I JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV

Enligt Vetenskapsrådets jämställdhetsstrategi ska kvinnor och män ha samma beviljandegrad och samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen med hänsyn till forskningens karaktär och stödformen.

”Forskningens karaktär” tolkas i denna rapport som forskningens ämnestillhörighet. Utfallet av Vetenskapsrådets forskningsstöd analyseras därför i detta kapitel ur ett jämställdhetsperspektiv med hänsyn till stödform och de ämnesområden som de särskilda beslutsorganen täcker.

De stödformer som ingår i rapporten söks av enskilda forskare. Projektbidrag är den dominerande stödformen i analysmaterialet både sett till antalet ansökningar och mängden fördelade forskningsmedel. Övriga stödformer som analyseras är stöd till forskare i början av karriären (projektbidrag unga forskare, postdoktorsanställning²⁷, internationell postdok och postdoktorsstipendium), bidrag till etablerade forskare (bidrag till anställning som forskare på halvtid och bidrag till anställning som forskare på halvtid i klinisk miljö)²⁸ och bidrag till forskningens infrastrukturer (bidrag till dyrbar vetenskaplig utrustning, bidrag till stora databaser och planeringsbidrag).

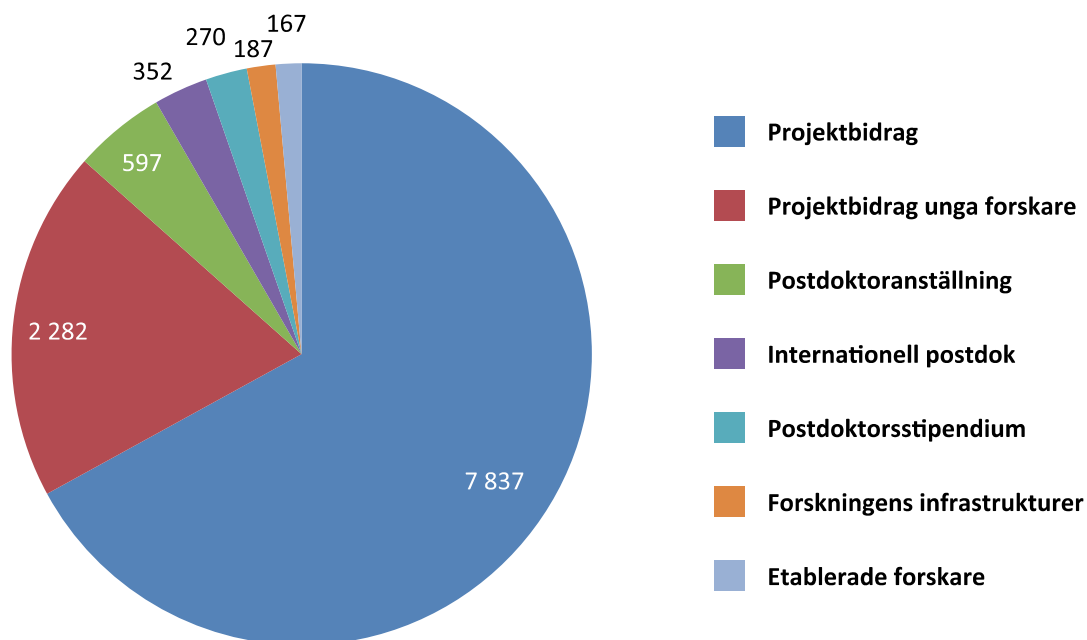
Totalt behandlas drygt 11 600 ansökningar för åren 2011 och 2012 i denna rapport varav projektbidragsansökningar utgör två tredjedelar.²⁹ Figur 6 illustrerar antalet ansökningar per bidragsform.

---

²⁷ Förkortning av bidrag till anställning som postdoktor i Sverige.

²⁸ Bidragsformen Tage Erlanders gästprofessur ingår inte i analysen eftersom enbart en ansökan inkom år 2011.

²⁹ Bidragsformen rambidrag har inte tagits med i denna rapport. Inte heller i rapporterna för åren 2006-2008 och 2009-2010 redovisas dessa bidrag, medan de däremot räknades in i projektbidragen i den rapport där åren 2003-2005 redovisas (Vetenskapsrådet och jämställdheten, Vetenskapsrådets rapportserie 2006:17).

Figur 6. Antal ansökningar per bidragsform, 2011-2012

Anmärkning:

Projektbidrag utlystes 2011 och 2012 inom humaniora och samhällsvetenskap, medicin och hälsa, naturvetenskap och teknikvetenskap, utbildningsvetenskap, konstnärlig forskning och utveckling samt ämnesövergripande.

Projektbidrag unga forskare utlystes 2011 och 2012 inom naturvetenskap och teknikvetenskap samt inom medicin och hälsa.

Postdoktoranställningar och postdoktorsstipendier utlystes 2011 inom humaniora och samhällsvetenskap, medicin och hälsa, naturvetenskap och teknikvetenskap samt utbildningsvetenskap.

Internationell postdok utlystes 2012 ämnesövergripande, det vill säga bidragsformen riktar sig till behöriga sökande oavsett ämnesbakgrund.

Stöd till forskningens infrastrukturer utlystes 2011 och 2012 och kunde sökas för infrastrukturer inom samtliga vetenskapsområden.

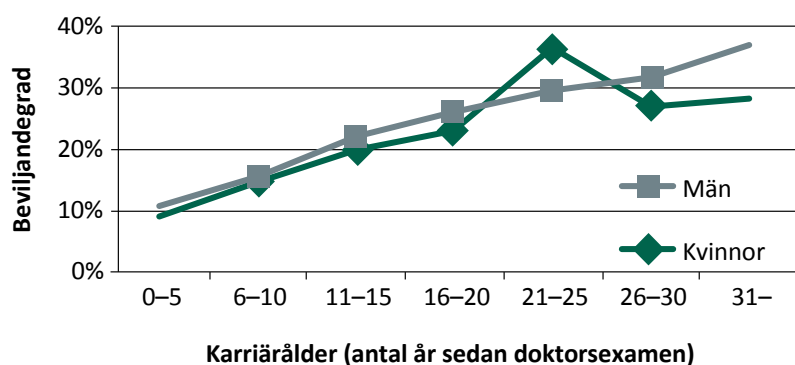
Stöd till etablerade forskare utlystes 2011 och 2012 inom medicin och hälsa.

Karriärålder och beviljandegrad

De sökandes karriärålder, det vill säga det antal år som gått sedan doktorsexamen avlades, kan ses som ett mått på karriärlängd och forskningserfarenhet. Med stigande karriärålder ses en ökad beviljandegrad, se figur 7. Detta innebär att ju fler år som gått sedan disputation, desto högre är sannolikheten att en sökandes ansökan blir beviljad. Mönstret är detsamma för både kvinnor och män.

Endast omkring 10 procent av ansökningarna beviljades från sökande med kortast akademisk karriär, det vill säga bland dem vars doktorsexamen avlades högst fem år före ansökningsåret. Detta kan jämföras med att omkring 30 procent av ansökningarna från de mest erfarna forskarna beviljades.

Eftersom beviljandegrad påverkas av karriärålder och eftersom kvinnor som söker till Vetenskapsrådet i genomsnitt har lägre karriärålder än män (se figur 5) är det viktigt att i utfallsanalyser av Vetenskapsrådets forskningsstöd ta hänsyn till de sökandes karriärålder.

Figur 7. Projektbidrag: beviljandegrad för kvinnor och män per karriärålder, 2011-2012

Med stigande karriärålder hos de sökande ökar andelen beviljade ansökningar.

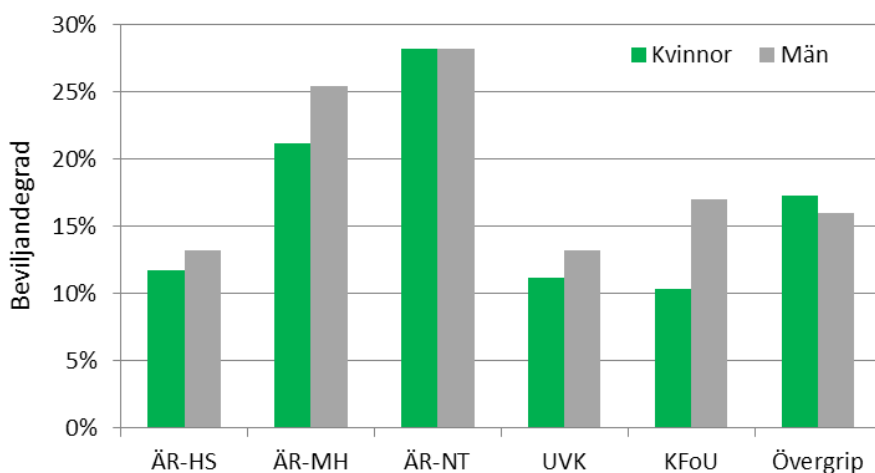
Statistiska analyser av utfallet

Forskningsansökningar som kommer till Vetenskapsrådet bedöms och rangordnas efter vetenskaplig kvalitet och de sökandes kompetens. Genom att ta hänsyn till de sökandes karriärålder kan vi analysera om det verkar finnas andra faktorer än slumpen och skillnader i karriärålder mellan kvinnor och män som påverkat eventuella skillnader i beviljandegrad mellan kvinnor och män. Det faktiska antalet beviljade ansökningar från kvinnor jämförs med det *förväntade antalet*, det vill säga det antal som skulle ha blivit beviljade ifall ansökningar från kvinnor och män med samma karriärålder hade haft exakt samma beviljandegrad. Frågan är således om fler eller färre ansökningar från kvinnor (respektive män) beviljades bidrag än förväntat med hänsyn tagen till karriäråldern. För varje observerad skillnad mellan det faktiska och det förväntade antalet beviljade bidrag för kvinnor beräknas³⁰ sannolikheten för att en minst lika stor skillnad ska ha uppkommit enbart av en slump (se Bilaga 3).

³⁰ Generalised Linear Models

4.1 Projektbidrag

Av samtliga³¹ ansökningar om projektbidrag under 2011-2012 beviljades 21 procent. Av ansökningar från kvinnor beviljades totalt sett 18 procent medan motsvarande siffra för ansökningar från män var 23 procent. I figur 8 presenteras kvinnors och mäns beviljandegrad för de olika ämnesområdena (motsvarande Vetenskapsrådets beslutsorgan), samt antalet kvinnor och män som ansökte. Beviljandegraden var lägre för kvinnor än för män med några få undantag; inom naturvetenskap och teknikvetenskap var beviljandegraden lika för kvinnor och män, och bland de ansökningar som bereddes av de ämnesövergripande beredningsgrupperna hade kvinnor högre beviljandegrad än män. Störst skillnad mellan kvinnor och män fanns inom konstnärlig forskning. Notera dock att antalet ansökningar inom konstnärlig forskning var mycket litet, vilket medför att små skillnader i antal beviljade ansökningar kan påverka beviljandegraderna kraftigt.

Ansökn. fr. kvinnor	853	1 017	450	330	58	87
Ansökn. fr. män	1 124	1 556	1 990	250	53	69

Figur 8. Projektbidrag: beviljandegrad för kvinnor och män per ämnesområde (Vetenskapsrådets beslutsorgan), 2011–2012

Kvinnor hade lägre beviljandegrad än män förutom i naturvetenskap och teknikvetenskap samt de ämnesövergripande beredningsgrupperna.

Anmärkning:

Övergrip = ämnesövergripande beredningsgrupper

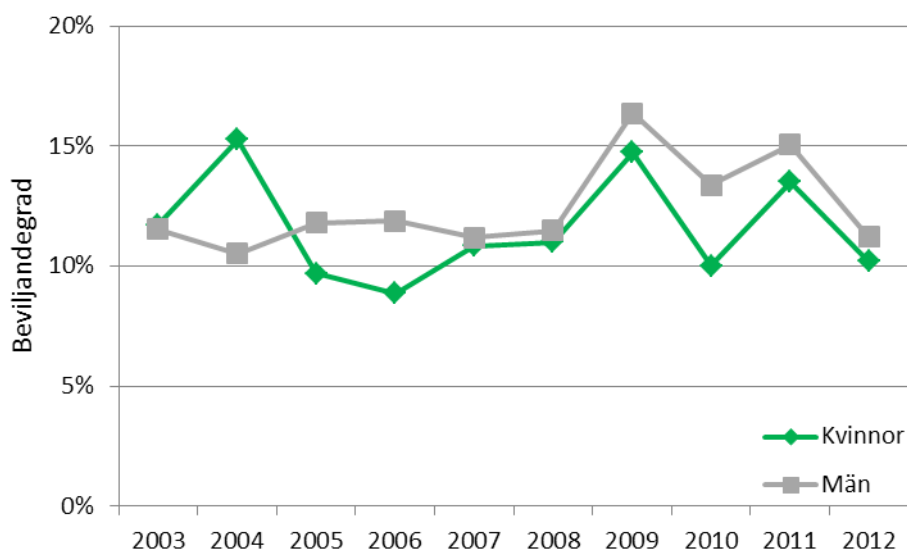
Nedan jämförs beviljandegraderna för kvinnor och män som sökt projektbidrag vid Vetenskapsrådets olika beslutsorgan.

³¹ Med samtliga ansökningar avses de som antingen beviljades eller avlogs. Det fåtal ansökningar som dragits tillbaka av de sökande eller som Vetenskapsrådet avfört av formella orsaker eller de få fall där en sökande avböjt ett beviljat bidrag ingår inte i rapporten. De 8 projektbidragsansökningar som inkom till rådet för infrastruktur ingår inte heller i rapporten på grund av det låga antalet. De 36 ansökningar (18 ansökningar 2011 respektive 2012) inom ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap, som har överlämnats till Energimyndigheten för finansiering, klassas i denna rapport som beviljade ansökningar.

4.1.1 Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap

Inom humaniora och samhällsvetenskap hade ansökningar från kvinnor något lägre beviljandegrad än män både under 2011 och 2012. I genomsnitt under dessa två år beviljades 12,5 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 11,7 procent och av ansökningar från män 13,2 procent. Under de två åren beviljades 100 ansökningar från kvinnor vilket är 5 färre än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer enbart av slumpskäl är 49 procent; den statistiska analysen kan därför inte sägas påvisa någon annan orsak än slumpen till denna differens

Sett över hela perioden 2003-2012 hade kvinnor lägre beviljandegrad än män inom humaniora och samhällsvetenskap samtliga år förutom 2004. Vissa år var beviljandegraderna dock i stort sett lika för kvinnor och män. Under hela perioden beviljades 458 projektansökningar från kvinnor, vilket är 6 färre än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. Den statistiska analysen påvisar dock ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl.

Ansökn. fr. kvinnor	333	334	392	406	406	409	441	399	392	461
Ansökn. fr. män	598	599	618	597	608	549	532	501	571	553

Figur 9. ÄR-HS: beviljandegrad för kvinnor och män, projektbidrag 2003-2012

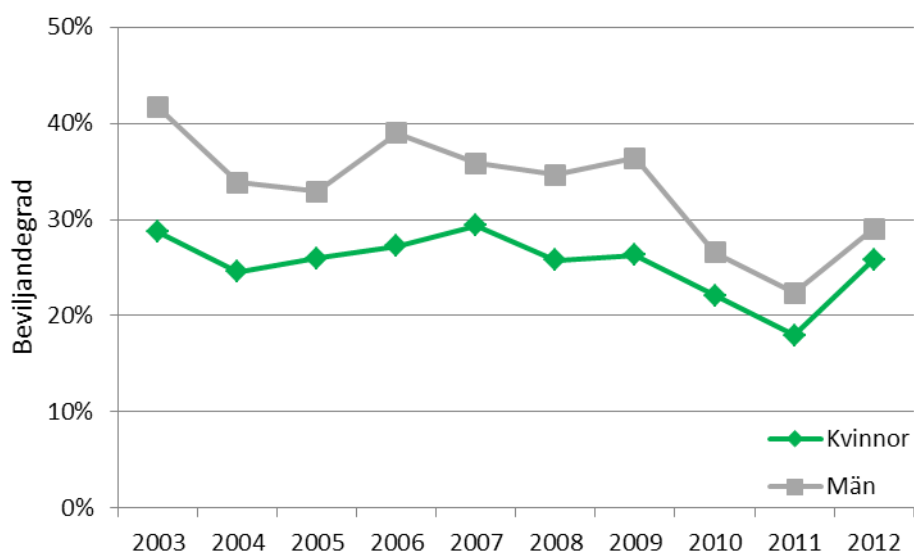
Analysen påvisar ingen annan förklaring till skillnad i framgång mellan kvinnor och män än karriäråldern och slumpen för 2011-2012 respektive 2003-2012.

4.1.2 Ämnesrådet för medicin och hälsa

Inom medicin och hälsa har kvinnor haft lägre beviljandegrad än män varje enskilt år under hela perioden 2003-2012. I genomsnitt för 2011 och 2012 beviljades 23,7 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 21,1 procent och av ansökningar från män 25,4 procent. Under dessa två år beviljades 215 projektansökningar från kvinnor, vilket är 3 fler än förväntat när de sökandes karriärålder beaktas. Den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl.

Sett över hela perioden 2003-2012 beviljades 961 ansökningar från kvinnor projektbidrag inom medicin och hälsa, vilket är 40 färre än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer av slumpskäl är endast 3 procent. Detta indikerar att det, sett till samtliga år, finns andra orsaker till skillnaden i framgång mellan kvinnor och män än slumpskäl och skillnader i karriärålder.

Ansökn. fr. kvinnor	275	305	397	334	364	361	403	417	607	410
Ansökn. fr. män	615	597	693	664	572	560	651	602	846	710

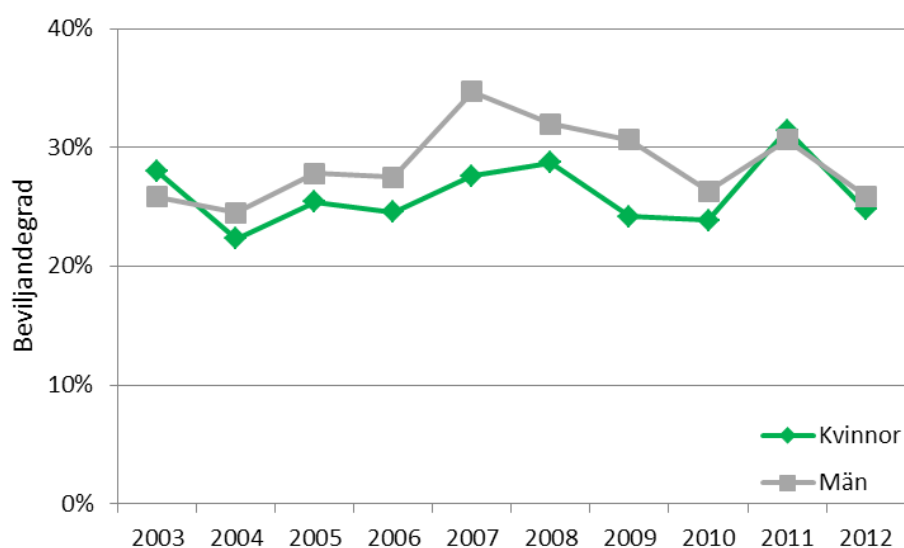
Figur 10. ÅR-MH: beviljandegrad för kvinnor och män, projektbidrag 2003-2012

Analysen påvisar ingen annan förklaring till skillnader i framgång mellan kvinnor och män än karriäråldern och slumpen för 2011-2012. För 2003-2012 indikeras att det finns andra orsaker till skillnader i framgång för kvinnor och män än slumpskäl och skillnader i karriärålder.

4.1.3 Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap

Inom naturvetenskap och teknikvetenskap hade kvinnor och män i stort sett identiska beviljandegrader både 2011 och 2012. I genomsnitt under dessa två år beviljades 28,2 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 28,2 procent och av ansökningar från män 28,2 procent. Under de två åren beviljades 127 projektansökningar från kvinnor, vilket är 4 fler än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. Den statistiska analysen påvisar dock ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl.

Sett över hela perioden 2003-2012 beviljades 683 ansökningar från kvinnor projektbidrag, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är 12 färre än förväntat. Den statistiska analysen påvisar dock ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl.

Ansökn. fr. kvinnor	268	296	291	301	257	254	244	268	232	218
Ansökn. fr. män	1464	1616	1478	1258	1213	1098	1054	1079	959	1031

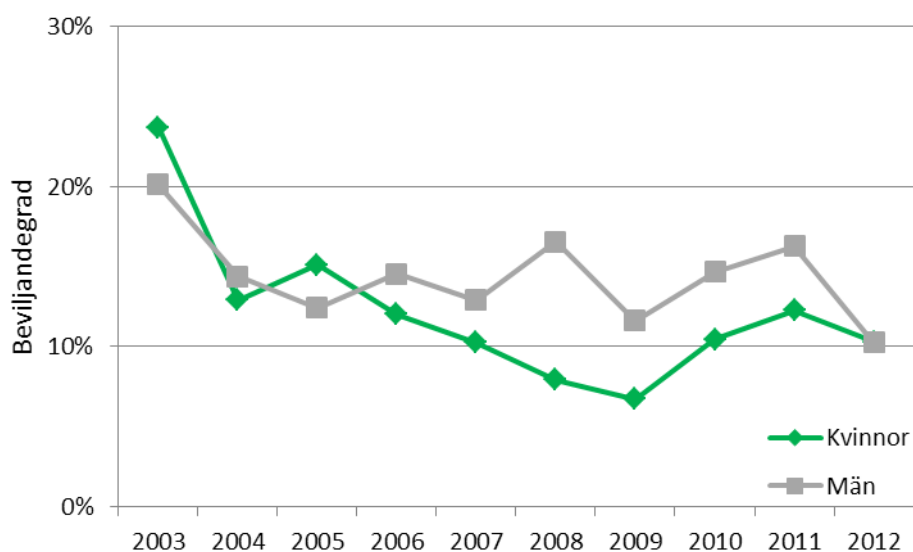
Figur 11. ÄR-NT: beviljandegrad för kvinnor och män, projektbidrag 2003-2012

Analysen påvisar ingen annan förklaring till skillnader i framgång mellan kvinnor och män än karriäråldern och slumpen för 2011-2012 respektive 2003-2012.

4.1.4 Utbildningsvetenskapliga kommittén

Inom utbildningsvetenskap hade kvinnor lägre beviljandegrad än män under 2011, medan beviljandegraderna för kvinnor och män nästan var lika under 2012. I genomsnitt för 2011-2012 beviljades 12,1 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 11,2 procent och av ansökningar från män 13,2 procent. Under de två åren beviljades 37 projektansökningar från kvinnor, vilket är 2 färre än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. Den statistiska analysen påvisar dock ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl.

Sett över hela perioden 2003-2012 beviljades 164 ansökningar från kvinnor projektbidrag, vilket är 3 färre än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. Den statistiska analysen påvisar dock ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl.

Ansökn. fr. kvinnor	148	132	106	100	127	139	134	134	155	175
Ansökn. fr. män	189	139	121	117	124	121	129	116	123	127

Figur 12. UVK: beviljandegrad för kvinnor och män, projektbidrag 2003-2012

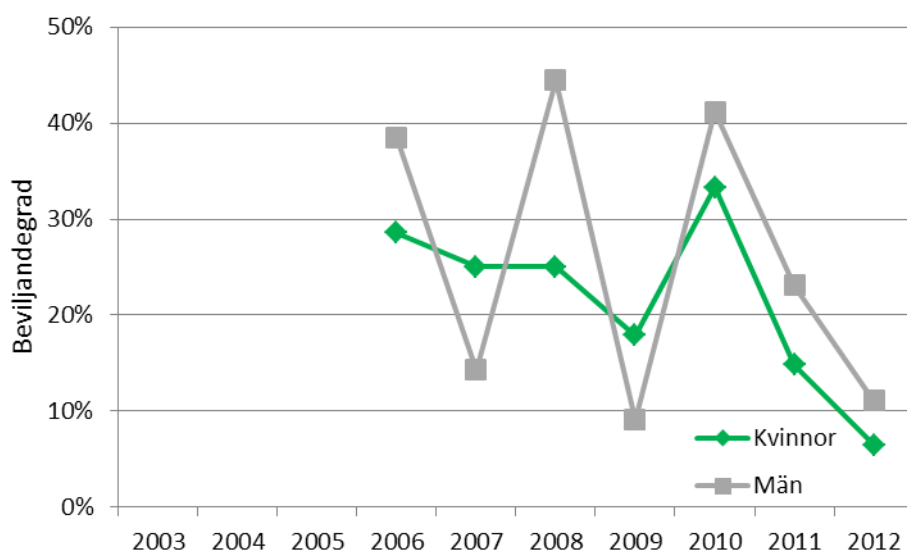
Analysen påvisar ingen annan förklaring till skillnader i framgång mellan kvinnor och män än karriäråldern och slumpen för 2011-2012 respektive 2003-2012.

4.1.5 Kommittén för konstnärlig forskning

Inom det konstnärliga området har beviljandegraderna varierat kraftigt mellan åren, se figur 13. Antalet inkomna ansökningar per år är lågt, vilket kan göra att små skillnader i antalet beviljade ansökningar får stor inverkan på beviljandegraderna. I genomsnitt för 2011-2012 beviljades 13,5 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 10,3 procent och av ansökningar från män 17,0 procent. Under de två åren beviljades 6 projektansökningar från kvinnor, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är 2 färre än förväntat. Sannolikheten att denna differens har uppkommit enbart av en slump är 33 procent.

Sett över hela perioden 2006-2012 beviljades 26 ansökningar från kvinnor projektbidrag, vilket är 2 färre än förväntat. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer enbart av en slump är 43 procent.

I de statistiska analyserna tas ingen hänsyn till de sökandes karriärålder eftersom doktorsexamen inte krävs för projektbidrag vid kommittén för konstnärlig forskning.

Ansökn. fr. kvinnor	14	12	12	28	15	27	31
Ansökn. fr. män	13	14	9	22	17	26	27

Figur 13. KF: beviljandegrad för kvinnor och män, projektbidrag 2006-2012

Kvinnor hade mindre framgång än män både sett över perioden 2011-2012 och sett över hela perioden 2006-2012. Sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av en slump är 33 procent för 2011-2012 respektive 43 procent för hela perioden 2006-2012.

Anmärkning:

Kommittén för konstnärlig forskning har funnits sedan 2009 (hette tidigare Kommittén för konstnärlig forskning och utveckling). Dessförinnan behandlades ansökningar inom det konstnärliga området i en särskild beredningsgrupp inom ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap. För att få ett större datamaterial till denna rapport är ansökningarna för åren 2006-2008 vid denna beredningsgrupp inkluderade i analysen.

4.1.6 Samlad analys av projektbidrag

En sammanställning av utfallet för projektbidragen för de olika ämnesområdena finns i tabell 4 (nedan) och i tabell B1 (bilaga 4). Tabell 4 beskriver perioden 2011-2012 och tabell B1 hela perioden 2003-2012. I tabellerna anges även beviljandegraderna för Vetenskapsrådet som helhet, alltså för samtliga ämnesområden tillsammans. Summan av differenserna inom de olika ämnesområdena mellan faktiskt och förväntat antal beviljade ansökningar från kvinnor respektive män kan betraktas som ett mått på avvikelserna från jämn beviljandegrad för Vetenskapsrådet som helhet. När det förväntade antalet beviljade ansökningar beräknas beaktas de sökandes karriärålder, utom för konstnärlig forskning och utveckling där doktorsexamen inte är ett krav.

Totalt sett för perioden 2011-2012 beviljades 500 ansökningar om projektbidrag från kvinnor, vilket är exakt det antal som kunde förväntas när hänsyn togs till de sökandes karriärålder (tabell 4). När varje ämnesområde analyserades var för sig visade de statistiska analyserna ingen annan orsak än slumpskäl till skillnader mellan antalet faktiskt beviljade ansökningar från kvinnor och det förväntade antalet. Det enda undantaget är konstnärlig forskning där det möjligen kan ha funnits andra orsaker; det statistiska sambandet är dock svagt och antalet ansökningar är litet med stora årliga variationer, se tidigare avsnitt i detta kapitel.

Tabell 4. Projektbidrag 2011-2012

Under perioden beviljades totalt sett lika många kvinnor (respektive män) projektbidrag som förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder.

Beslutande organ	Kön	Antal inkomna ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljandegrad	Förväntat antal beviljade ansökningar	Differens faktiskt och förväntat antal beviljade
ÄR-HS	Kvinnor	853	100	11,7%	105	-5
	Män	1 124	148	13,2%	143	
	Totalt	1 977	248	12,5%		
ÄR-MH	Kvinnor	1 017	215	21,1%	212	3
	Män	1 556	395	25,4%	398	
	Totalt	2 573	610	23,7%		
ÄR-NT	Kvinnor	450	127	28,2%	123	4
	Män	1 990	561	28,2%	565	
	Totalt	2 440	688	28,2%		
KFoU	Kvinnor	58	6	10,3%	8	-2
	Män	53	9	17,0%	7	
	Totalt	111	15	13,5%		
UVK	Kvinnor	330	37	11,2%	39	-2
	Män	250	33	13,2%	31	
	Totalt	580	70	12,1%		
Övergrip	Kvinnor	87	15	17,2%	14	1
	Män	69	11	15,9%	12	
	Totalt	156	26	16,7%		
VR totalt	Kvinnor	2 795	500	17,9%	500	0
	Män	5 042	1 157	22,9%	1 157	0
	Totalt	7 837	1 657	21,1%		

Anmärkning:

Övergrip = ämnesövergripande beredningsgrupper

Under hela den undersökta perioden 2003-2012 beviljades totalt 2 307 ansökningar från kvinnor, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är 62 färre än förväntat (tabell B1, bilaga 4). Sannolikheten att en sådan differens mellan faktiskt och förväntat antal beviljade ansökningar från kvinnor uppkommer av slumpskäl är 14 procent, vilket indikerar att andra faktorer än slump och karriärålder har påverkat utfallet till kvinnors nackdel.³² För samtliga ämnesområden, förutom de ämnesövergripande beredningsgrupperna (Övergrip), har färre ansökningar från kvinnor än förväntat beviljats projektbidrag.

Totalt sett för perioden 2003-2012 inom humaniora och samhällsvetenskap hade ansökningar från kvinnor något lägre beviljandegrad än ansökningar från män. I genomsnitt beviljades 12,0 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 11,5 procent och av ansökningar från män 12,4 procent. Inom medicin och hälsa har ansökningar från kvinnor haft lägre beviljandegrad än ansökningar från män varje enskilt år under hela perioden 2003-2012. I genomsnitt för perioden beviljades 29,8 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 24,8 procent och av ansökningar från män 32,8 procent. Inom naturvetenskap och teknikvetenskap hade, sett till hela perioden, ansökningar från kvinnor något lägre beviljandegrad än ansökningar från män. I genomsnitt för perioden beviljades 27,9 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 26,0 procent och av ansökningar från män 28,3 procent. Inom utbildningsvetenskap hade ansökningar från kvinnor lägre beviljandegrad än ansökningar från män. I genomsnitt under perioden beviljades 13,4 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 12,1 procent och av ansökningar från män 14,6 procent. Inom det konstnärliga området har beviljandegraderna varierat kraftigt mellan åren, se figur 13. Antalet inkomna ansökningar per år är lågt, vilket gör att små skillnader i antalet beviljade ansökningar kan få stor inverkan på beviljandegraderna. I genomsnitt för perioden beviljades 20,6 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 18,7 procent och av ansökningar från män 22,7 procent.

När varje ämnesområde analyseras var för sig avseende perioden 2003-2012 är det dock enbart för ämnesrådet för medicin och hälsa (och i någon mån konstnärlig forskning) som den statistiska analysen indikerar att det finns andra orsaker än slumpskäl och karriärålder till differensen, se tidigare avsnitt i detta kapitel. Eftersom differenserna för de olika ämnesområdena går åt samma håll blir dock mönstret på totalnivå starkare.

---

³² Inom konstnärlig forskning beaktas inte karriärålder eftersom doktorsexamen inte är ett krav för att få projektbidrag inom detta ämnesområde.

4.1.7 Genomsnittligt bidragsbelopp

I de operationella målen i Vetenskapsrådets jämställdhetsstrategi ingår att kvinnor och män ska ha samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen med hänsyn till forskningens karaktär och stödformen. Enbart projektbidrag ingår i analysen av genomsnittligt bidragsbelopp eftersom schabloner användes för att fastställa storleken på stödet till anställningar och stipendier. Inte heller de belopp som beviljades av rådet för forskningens infrastrukturer analyseras här eftersom de beviljade beloppen varierar kraftigt beroende på infrastrukturens karaktär.

Projektbidrag kan beviljas för en period upp till fem år, men majoriteten av bidragen under 2011-2012 beviljades för tre år. Med beviljat belopp avses det totala beviljade beloppet för hela bidragsperioden.

Under 2011-2012 beviljades ansökningar från kvinnor lägre genomsnittligt bidragsbelopp än ansökningar från män inom de flesta ämnesområden. Undantagen var ansökningar inom utbildningsvetenskap och det fåtal ansökningar som beviljades i de ämnesövergripande beredningsgrupperna, se tabell 5.

När hänsyn tas till de sökandes karriärålder³³ beviljades ansökningar från kvinnor i genomsnitt lägre bidragsbelopp än förväntat inom alla ämnesområden utom utbildningsvetenskap. Inom humaniora och samhällsvetenskap beviljades ansökningar från kvinnor 3,9 procent lägre belopp än förväntat, inom medicin och hälsa 6,4 procent lägre, inom naturvetenskap och teknikvetenskap 4,5 procent lägre. Inom utbildningsvetenskap beviljades ansökningar från kvinnor 2,3 procent högre belopp än förväntat. Sammantaget fick ansökningar från kvinnor 3,6 procent lägre genomsnittligt bidragsbelopp än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder.

Under perioden 2006-2008 beviljades ansökningar från kvinnor sammantaget endast 1 procent lägre belopp än förväntat, och 2009-2010 endast 1,5 procent lägre än förväntat med hänsyn taget till karriäråldern. Resultatet för perioden 2011-2012 är således mindre jämnt än de tidigare perioderna. Bidragsbeloppens storlek kommer fortsatt att bevakas och uppmärksammas.

Tabell 5. Genomsnittligt bidragsbelopp för kvinnor och män per ämnesområde, projektbidrag 2011-2012
Ansökningar från kvinnor fick sammantaget 3,6 procent lägre genomsnittligt bidragsbelopp än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder.

Ämnesområde	Genomsnittligt bidragsbelopp		Skillnad mellan faktiskt och förväntat bidragsbelopp för kvinnor
	Kvinnor	Män	
Humaniora och samhällsvetenskap	3 179 970	3 466 986	-3,9 %
Konstnärlig forskning	2 066 667	2 633 333	(-14 %)
Medicin och hälsa	3 024 735	3 504 654	-6,4 %
Natur och teknik	2 493 047	2 640 563	-4,5 %
Utbildningsvetenskap	5 652 162	5 238 727	+2,3 %
Ämnesövergripande	5 033 333	4 690 909	(-1,2 %)
Sammantaget			-3,6 %

Anmärkning:

Inom konstnärlig forskning beviljades endast 15 ansökningar, varav 6 från kvinnor, och vid ämnesövergripande beredningsgrupper beviljades endast 26 ansökningar, varav 15 från kvinnor, under perioden 2011-2012.

³³ Inom konstnärlig forskning beaktas inte karriärålder eftersom doktorsexamen inte är ett krav för att få projektbidrag inom detta ämnesområde.

4.2 Stöd till forskare i början av sin karriär

Vetenskapsrådet ska enligt sin instruktion främja forskare i början av sin karriär. Sedan 2011 finns också ett styrelsebeslut att minst en tredjedel av beslutade medel inom varje ämnesområde ska fördelas till unga forskare, vilket i detta sammanhang betyder forskare som avlagt doktorsexamen för mindre än åtta år sedan.

Stödet till forskare i början av sin karriär bestod under 2011 av postdoktorsstipendier för forskningsvistelse i annat land, bidrag till anställning som postdoktor i Sverige samt den nya bidragsformen projektbidrag unga forskare. De två postdoktorsbidragen kunde sökas senast inom tre år efter avlagd doktorsexamen. Projektbidrag unga forskare utlystes inom naturvetenskap och teknikvetenskap samt inom medicin och hälsa och riktade sig till forskare som avlagt doktorsexamen för mindre än åtta år sedan. Inom humaniora och samhällsvetenskap samt utbildningsvetenskap infördes inte denna bidragsform; i stället konkurrerade unga forskare med mer erfarna forskare i öppen konkurrens inom ramen för projektbidragen.

Under 2012 bestod stödet till unga forskare av projektbidrag unga forskare inom naturvetenskap och teknikvetenskap respektive inom medicin och hälsa samt den nya bidragsformen bidrag för internationell postdok. Internationell postdok kunde sökas senast inom två år efter avlagd doktorsexamen. Ett krav för internationell postdok är att minst två tredjedelar av bidragstiden ska förläggas utomlands.

I utfallsanalyserna beaktas de sökandes karriärålder när det gällde projektbidragen riktade till unga forskare men inte för de övriga bidragsformerna, eftersom samtliga sökande till de övriga bidragsformerna hade kort akademisk bakgrund.

4.2.1 Postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land

Bidragsformen postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land utlystes under 2011 och totalt inkom 270 ansökningar till Vetenskapsrådet. Inom humaniora och samhällsvetenskap hade kvinnor påtagligt lägre beviljandegrad än män, medan skillnaden mellan kvinnor och män inom medicin och hälsa respektive naturvetenskap och teknikvetenskap var betydligt mindre. Noteras bör att antalet inkomna ansökningar var litet, vilket medför att små skillnader i antalet beviljade ansökningar kan påverka beviljandegraderna kraftigt. Se figur 14, utbildningsvetenskap redovisas inte i figuren eftersom endast fem ansökningar inkom inom ämnesområdet (varav en beviljades).³⁴

Totalt för samtliga ämnesområden under 2011 beviljades 27 ansökningar från kvinnor vilket är 1 färre än förväntat, det vill säga än om kvinnor och män haft samma beviljandegrad inom respektive ämnesområde. Den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl. Inte heller när ämnesområdena analyseras var för sig påvisas någon annan orsak än slumpskäl till skillnaderna i beviljandegrad mellan kvinnor och män.

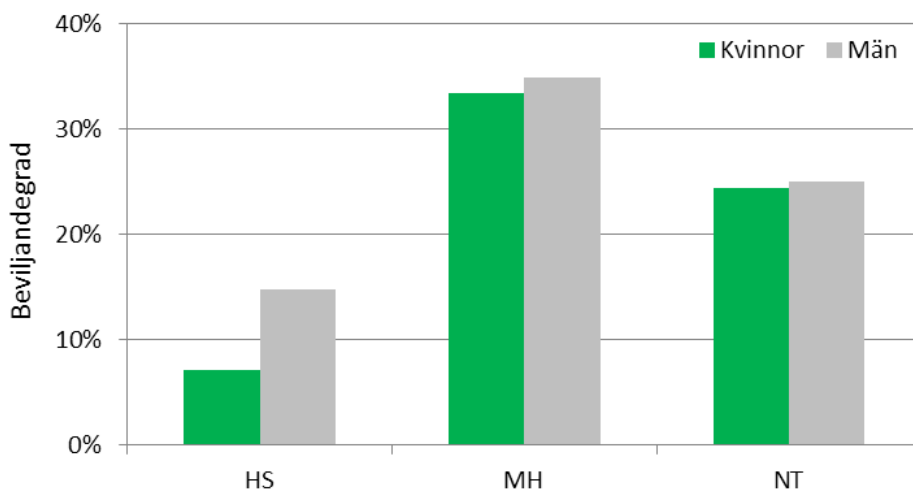
Inom samtliga ämnesområden över hela perioden 2003-2011 har 280 ansökningar från kvinnor beviljats postdoktorsstipendium, vilket är 19 färre än förväntat. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer enbart av en slump är 7 procent. Detta indikerar att det, sett till samtliga år, finns andra orsaker till skillnaden i framgång mellan kvinnor och män än slumpskäl. Inom humaniora och samhällsvetenskap beviljades under perioden 30 ansökningar från kvinnor, vilket är 8 färre än förväntat. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer enbart av slumpskäl är 10 procent. Inom medicin och hälsa beviljades 158 ansökningar från kvinnor, vilket är 6 färre än förväntat. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer enbart av slumpskäl är 39 procent. Inom naturvetenskap och teknikvetenskap beviljades 87 ansökningar från kvinnor, vilket är 4 färre än förväntat. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer av en slump är 49 procent och den statistiska analysen kan därför inte sägas påvisa någon annan orsak än slumpen till denna differens. Se figur 15, utbildningsvetenskap redovisas inte i figuren eftersom endast 36 ansökningar inkom inom ämnesområdet (varav 8 beviljades).³⁵

---

³⁴ 4 ansökningar inkom från kvinnor varav 1 beviljades, 1 ansökan inkom från en man (ansökan avslogs).

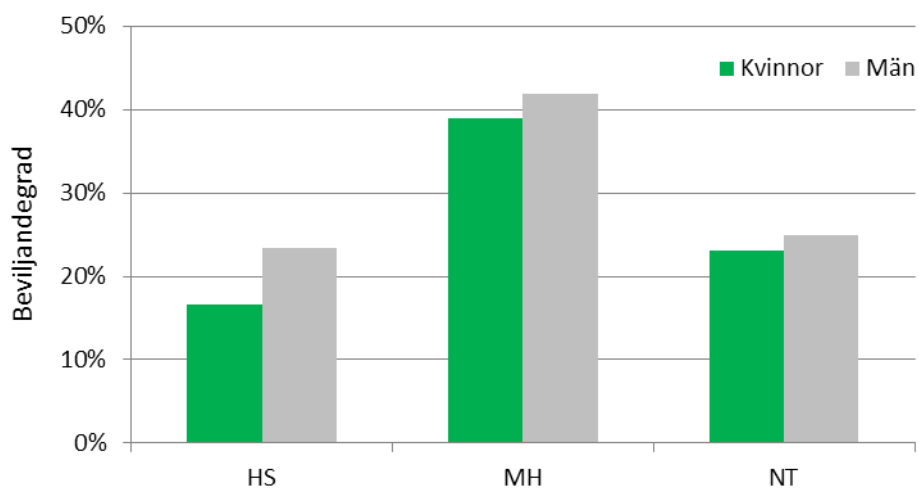
³⁵ 29 ansökningar inkom från kvinnor varav 5 beviljades, 7 ansökningar inkom från män varav 3 beviljades.

Ansökn. fr. kvinnor	14	48	37
Ansökn. fr. män	27	43	96

Figur 14. Postdoktorsstipendium: beviljandegrad för kvinnor och män per ämnesområde, 2011
 Ingen annan förklaring än slumpen påvisas till skillnader i framgång mellan kvinnor och män.

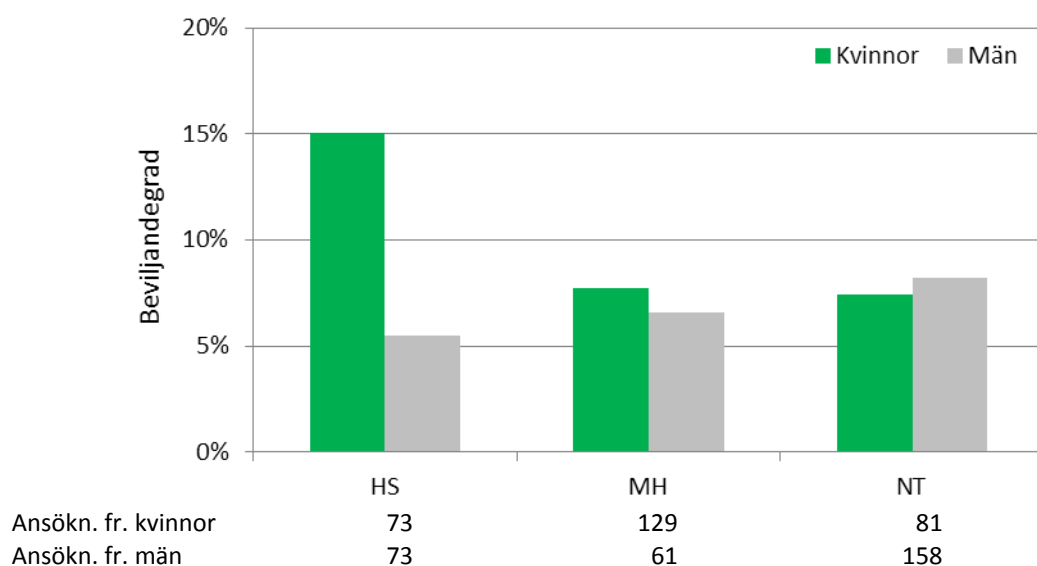
Ansökn. fr. kvinnor	180	405	377
Ansökn. fr. män	218	337	797

Figur 15. Postdoktorsstipendium: beviljandegrad för kvinnor och män per ämnesområde, 2003-2011
 Sett till samtliga ämnesområden är sannolikheten 7 procent att en sådan skillnad i framgång mellan män och kvinnor uppkommer av en slump.

4.2.2 Anställning som postdoktor i Sverige

Under 2011 inkom 270 ansökningar till Vetenskapsrådet om bidrag till anställning som postdoktor i Sverige. Inom humaniora och samhällsvetenskap hade kvinnor påtagligt högre beviljandegrad än män, medan skillnaden i beviljandegrad mellan kvinnor och män inom medicin och hälsa respektive naturvetenskap och teknikvetenskap var betydligt mindre (ungefär en procentenhet). Noteras bör att antalet inkomna ansökningar var litet, vilket medför att små skillnader i antalet beviljade ansökningar kan påverka beviljandegraderna kraftigt. Se figur 16; figuren inkluderar dock inte utbildningsvetenskap eftersom endast 23 ansökningar inkom inom ämnesområdet under 2011.³⁶

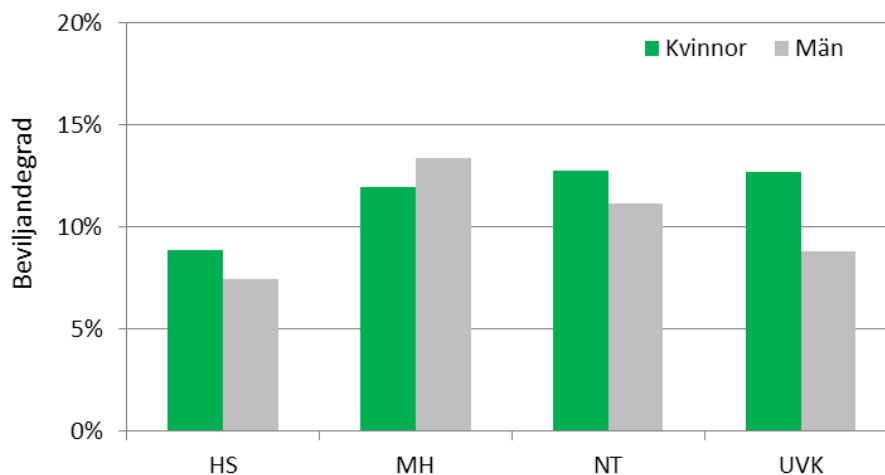
Totalt för samtliga ämnesområden under 2011 beviljades 30 ansökningar från kvinnor, vilket är 4 fler än förväntat, det vill säga än om kvinnor och män haft samma beviljandegrad inom respektive ämnesområde. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer av en slump är 25 procent. Inom humaniora och samhällsvetenskap beviljades 11 ansökningar från kvinnor, vilket är 3 fler än vad förväntat. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer av en slump är 7 procent. För de övriga ämnesområdena beviljades lika många ansökningar från kvinnor som förväntat (avrundat till heltal).

Figur 16. Postdoktorsanställningar i Sverige: beviljandegrad för kvinnor och män per ämnesområde, 2011
Sett till samtliga ämnesområden är sannolikheten 25 procent att en sådan skillnad i framgång mellan män och kvinnor uppkommer av en slump.

Bidragsformen anställning som postdoktor i Sverige infördes år 2005. Sett över hela perioden 2005-2011 har 178 ansökningar från kvinnor beviljats inom samtliga ämnesområden, vilket är 5 fler än förväntat. Den statistiska analysen påvisar dock ingen annan orsak än slumpskäl till denna differens. Inom humaniora och samhällsvetenskap beviljades 46 ansökningar från kvinnor vilket är 3 fler än förväntat, sannolikheten att en sådan differens uppkommer av en slump är 39 procent. Inom medicin och hälsa beviljades 72 ansökningar från kvinnor vilket är 2 färre än förväntat; analysen påvisar ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl. Inom naturvetenskap och teknikvetenskap beviljades 52 ansökningar från kvinnor, vilket är 3 fler än förväntat. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer av en slump är 44 procent. Se figur 17.

³⁶ 16 ansökningar inkom från kvinnor varav 3 beviljades, 7 ansökningar inkom från män varav 1 beviljades.

Ansökn. fr. kvinnor	519	604	407	63
Ansökn. fr. män	472	366	636	34

Figur 17. Postdoktorsanställningar i Sverige: beviljandegrad för kvinnor och män per ämnesråd, 2005-2011
Sett till samtliga ämnesområden påvisas ingen annan förklaring till skillnader i framgång mellan kvinnor och män än slumpen.

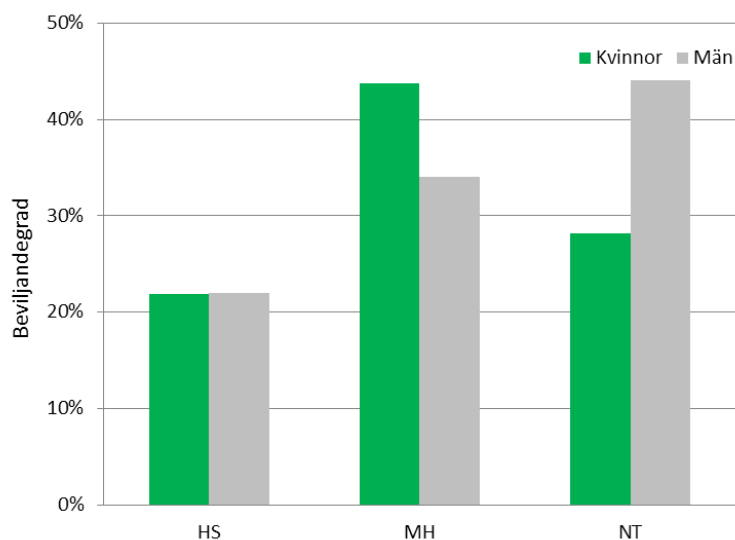
4.2.3 Internationell postdok

Bidragsformen internationell postdok infördes år 2012 och utlystes två gånger per år - vår och höst. Ansökningarna bereddes i ämnesövergripande beredningsgrupper. Beslut, som grundade sig på vetenskaplig kvalitet och jämställdhetsstrategins mål om samma beviljandegrad för kvinnor och män, fattades av generaldirektören på delegation av styrelsen.

Totalt under året inkom 352 ansökningar. Inom humaniora och samhällsvetenskap inkom totalt 77 ansökningar, varav 29 ansökningar från kvinnor och 48 från män. Inom medicin och hälsa inkom 129 ansökningar totalt, varav 61 ansökningar från kvinnor och 68 från män. Totalt inkom 133 ansökningar inom naturvetenskap och teknikvetenskap, varav 42 ansökningar från kvinnor och 91 från män. Inom utbildningsvetenskap och konstnärlig forskning, som bereddes inom samma beredningsgrupp, inkom totalt 13 ansökningar, varav 9 ansökningar från kvinnor och 4 från män.

Under 2012 beviljades totalt 32 ansökningar från kvinnor internationell postdok, vilket är 1 färre än förväntat. Den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl. Se figur 18. Noteras bör att antalet inkomna ansökningar inom utbildningsvetenskap och konstnärlig forskning är litet, vilket medför att små skillnader i antalet beviljade ansökningar kan påverka beviljandegraderna kraftigt; ansökningar inom utbildningsvetenskap och konstnärlig forskning och utveckling ingår inte i figuren.³⁷

³⁷ Totalt inkom inom utbildningsvetenskap och konstnärlig forskning och utveckling 9 ansökningar från kvinnor varav 2 beviljades, och 4 från män varav ingen beviljades.

Ansökn. fr. kvinnor	29	61	42
Ansökn. fr. män	48	68	91

Figur 18. Internationell postdok: beviljandegrad för kvinnor och män, 2012

Analysen avseende samtliga ämnesområden totalt påvisar ingen annan förklaring än slumpen till skillnaden i framgång mellan kvinnor och män.

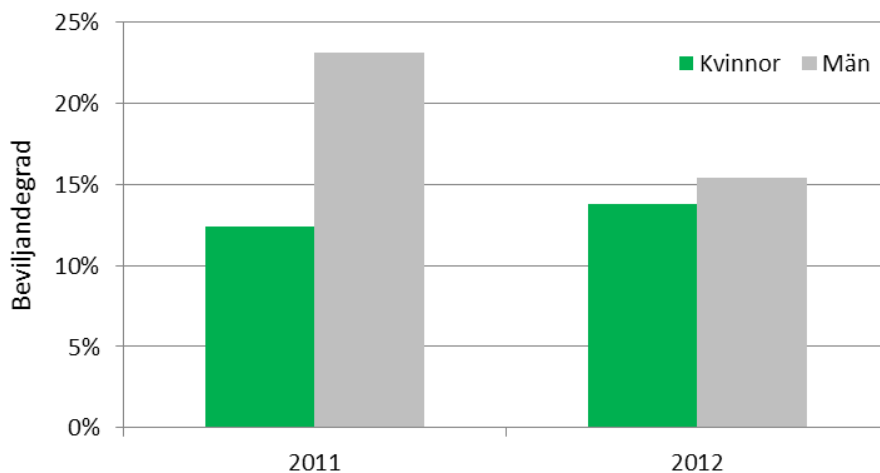
4.2.4 Projektbidrag unga forskare

Projektbidrag unga forskare infördes 2011 och utlystes under 2011 och 2012 inom medicin och hälsa samt inom naturvetenskap och teknikvetenskap. Totalt inkom 2 282 ansökningar, varav 883 inom medicin och hälsa och 1 399 inom naturvetenskap och teknikvetenskap. Se figur 19.

Under 2011 beviljades inom medicin och hälsa 16,9 procent av ansökningarna, se figur 19. Av ansökningar från kvinnor beviljades 12,4 procent och av ansökningar från män 23,1 procent. 36 ansökningar från kvinnor beviljades, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är 13 färre än förväntat. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer av en slump är mindre än 1 procent. Detta tyder på att det troligen finns andra orsaker till skillnaden i framgång mellan kvinnor och män under 2011 än slumpskäl och skillnader i karriärålder.

Under 2012 förbättrades jämställdheten avsevärt. Totalt beviljades inom medicin och hälsa 14,5 procent av ansökningarna 2012. Av ansökningar från kvinnor beviljades 13,7 procent och av ansökningar från män 15,4 procent. 29 ansökningar från kvinnor beviljades, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är 2 färre än förväntat. Sannolikheten en sådan differens uppkommer av slumpskäl är 48 procent och den statistiska analysen kan därför inte sägas påvisa någon annan orsak än slumpen till denna differens.

Det ojämsställda utfallet inom medicin och hälsa år 2011 föranledde två särskilda analyser av utfallet. Analyserna finns i bilaga 1.

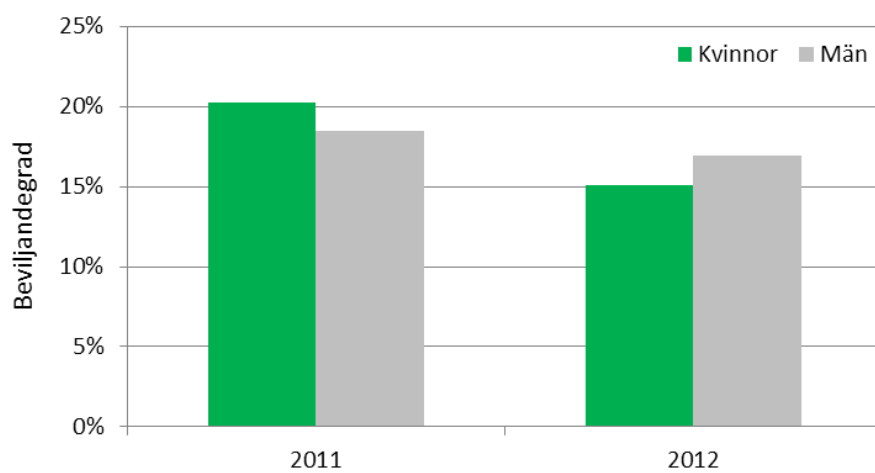

Ansökn. fr. kvinnor	291	211
Ansökn. fr. män	212	169

Figur 19. Projektbidrag unga forskare: beviljandegrad för kvinnor och män inom medicin och hälsa, 2011 och 2012

Under 2011 hade kvinnor signifikant lägre beviljandegrad än män. Sannolikheten att en sådan skillnad i uppkommer av en slump är mindre än 1 procent. Under 2012 påvisades ingen nämnvärd skillnad i framgång mellan kvinnor och män.

Under 2011 beviljades inom naturvetenskap och teknikvetenskap 18,9 procent av ansökningarna, se figur 20. Av ansökningar från kvinnor beviljades 20,2 procent och av ansökningar från män 18,4 procent. 35 ansökningar från kvinnor beviljades, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är 1 mer än förväntat. Den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl. Även under 2012 hade kvinnor och män ungefär lika stor framgång inom ämnesområdet. Under 2012 beviljades inom naturvetenskap och teknikvetenskap 16,5 procent av ansökningarna, se figur 20. Av ansökningar från kvinnor beviljades 15,1 procent och av ansökningar från män 17,0 procent. 29 ansökningar från kvinnor beviljades, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är 3 färre än förväntat. Den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak till denna differens än slumpskäl.

Ansökn. fr. kvinnor	173	515
Ansökn. fr. män	192	519

Figur 20. Projektbidrag unga forskare: beviljandegrad för kvinnor och män inom naturvetenskap och teknikvetenskap, 2011 och 2012

Analyserna påvisar ingen annan förklaring till skillnaderna i framgång mellan kvinnor och män än karriäråldern och slumpen.

4.3 Stöd till etablerade forskare

Benämningen ”etablerade forskare” används i denna rapport för att markera skillnad från forskare i början av sin forskarkarriär (se avsnitt 4.2). Bidragsformer särskilt riktade till enskilda, etablerade forskare har över tid varit en relativt heterogen grupp av stöd.³⁸ (Projektbidragen, som riktar sig till forskare i alla karriäråldrar, redovisas inte i detta avsnitt, utan i avsnitt 4.1).

Under 2011 och 2012 utlystes bidrag riktade särskilt till mer etablerade forskare endast inom medicin och hälsa.³⁹ Dessa bidragsformer var bidrag till anställning som forskare på halvtid och bidrag till anställning som forskare på halvtid i klinisk miljö. Totalt inkom under perioden 167 ansökningar till Vetenskapsrådet för dessa två bidragsformer.

I genomsnitt för 2011-2012 beviljades 9,0 procent av ansökningarna till etablerade forskare inom medicin och hälsa, av ansökningar från kvinnor beviljades 10,0 procent och av ansökningar från män 7,8 procent. Under de två åren beviljades 9 ansökningar från kvinnor, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är lika många som förväntat. Se figur 21.

Sett över hela perioden 2003-2012 har 44 ansökningar från kvinnor beviljats stöd riktade till etablerade forskare inom medicin och hälsa, vilket är 10 färre än förväntat när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. Sannolikheten att en sådan differens uppkommer av en slump är endast 5 procent. Detta indikerar att det, sett till hela perioden 2003-2012, troligen finns andra orsaker till männens större framgång än slumpskäl och skillnader i karriärålder. Se figur 22.

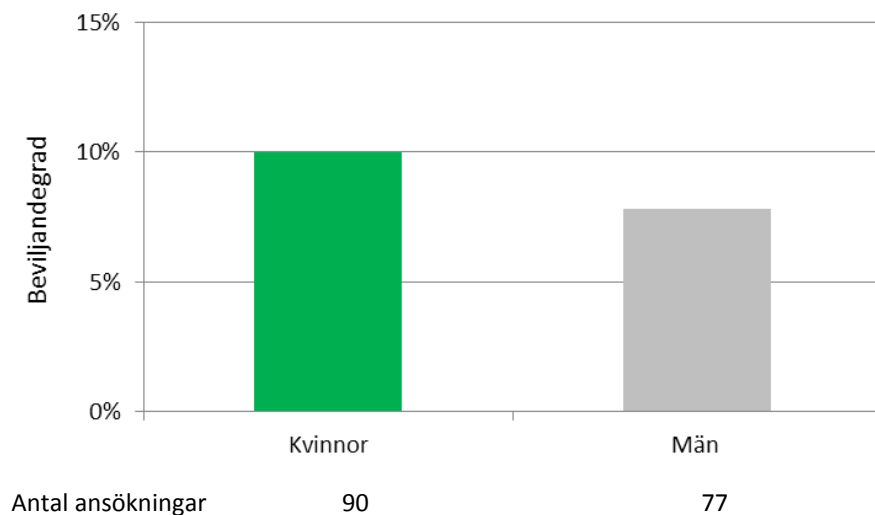
---

³⁸ Bidragsformer med mycket få antal sökande (ungefär en handfull sökande per år) ingår inte i jämställdhetsanalyserna, enbart följande bidragsformer har ingått i analyserna av stödet till etablerade forskare tidigare år:

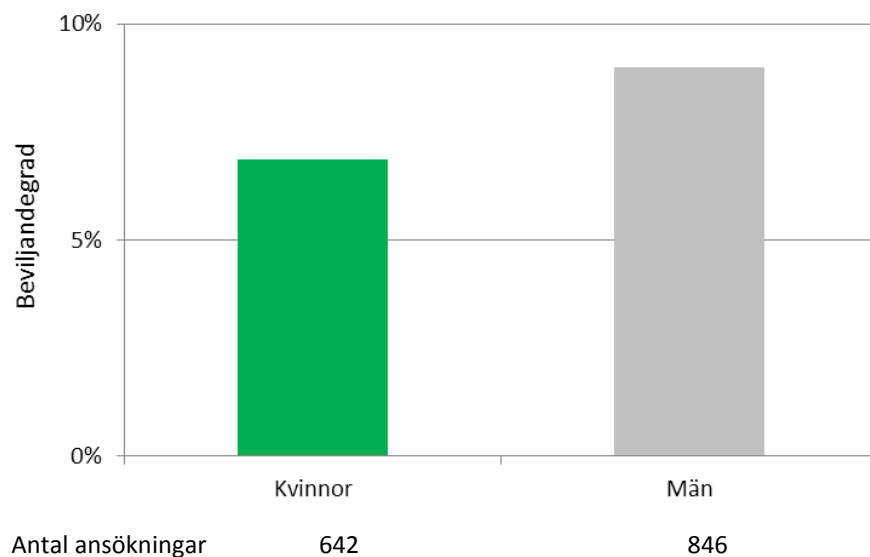
2009-2010 naturvetenskap och teknikvetenskap: anställning som forskare
2009-2010 medicin och hälsa: anställning som forskare på heltid respektive på halvtid
2006-2008 humaniora och samhällsvetenskap: långsiktigt stöd till ledande forskare
2006-2008 medicin och hälsa: anställning som forskare på halvtid
2006-2008 naturvetenskap och teknikvetenskap: anställning som forskare
2003-2005 medicin och hälsa: anställning som forskare på heltid respektive på deltid
2003-2005 naturvetenskap och teknikvetenskap: anställning som forskare på heltid.
2003, 2004, 2006 humaniora och samhällsvetenskap: bidrag till ledande forskare

För analyser av utfallet för stöd till etablerade forskare inom andra ämnesområden än medicin och hälsa fram till 2010 hänvisas till tidigare jämställdhetsrapporter (Vetenskapsrådet och jämställdheten, Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2006-2008, Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010)

³⁹ Bidragsformen Tage Erlanders gästprofessur ingår inte i analysen eftersom endast en ansökan inkom under perioden

Figur 21. Etablerade forskare: beviljandegrad för kvinnor och män inom medicin och hälsa, 2011-2012
 När hänsyn tas till sökandes karriärålder finns ingen skillnad i framgång mellan kvinnor och män.

Figur 22. Etablerade forskare: beviljandegrad för kvinnor och män inom medicin och hälsa, 2003-2012
 När hela perioden 2003-2012 studeras indikerar den statistiska analysen att det finns andra orsaker än slumpskäl och skillnader i karriärålder till männens högre framgång.

4.4 Stöd till forskningens infrastrukturer

Vetenskapsrådet ger stöd till forskningsinfrastruktur inom alla vetenskapsområden. De stödformer som analyseras här är bidrag till dyrbar vetenskaplig utrustning, stöd till stora databaser samt planeringsbidrag.

Bidrag till forskningsinfrastruktur utgör inte bidrag till enskilda forskares verksamhet, utan är bidrag för att skapa eller driva en gemensam nationell resurs. De infrastrukturer som beviljas bidrag ska användas nationellt av alla forskare inom området som har tillräckligt kvalificerade projekt. Av detta skäl bör tolkningar av den redovisade jämställdhetsanalysen inom detta område göras med försiktighet, eftersom enbart huvudsökande ingår i analysen.

Totalt under 2011-2012 inkom 187 ansökningar till Vetenskapsrådet för de aktuella bidragsformerna. I genomsnitt för perioden beviljades 37,4 procent av ansökningarna. Av ansökningar från kvinnor beviljades 34,9 procent och av ansökningar från män 38,2 procent. Under de två åren beviljades 15 ansökningar från kvinnor, vilket när hänsyn tas till de sökandes karriärålder är 1 färre än förväntat. Den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak än slumpskäl till denna differens.

Sett över hela perioden 2003-2012 har 76 ansökningar från kvinnor beviljats infrastrukturbidragen, vilket när hänsyn tas till karriäråldern är 1 färre än förväntat. Den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak än slumpskäl till denna differens. Se figur 23.

Ansökn. fr. kvinnor	20	23	26	39	30	38	20	10	20	23
Ansökn. fr. män	89	81	107	149	107	97	59	58	67	77

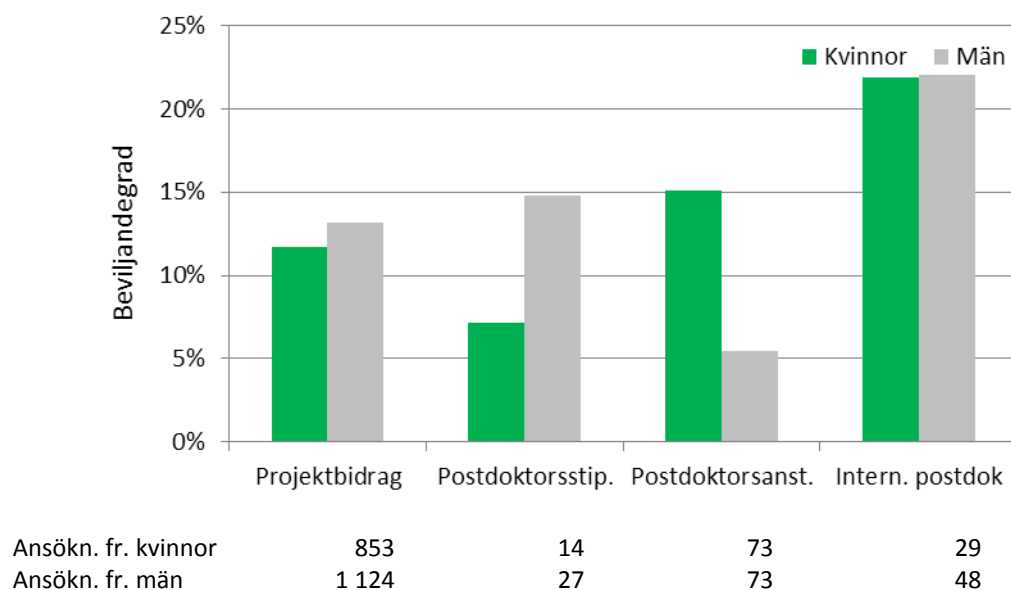
Figur 23. Bidrag till infrastrukturer: beviljandegrad för kvinnor och män, 2003-2012

Analysen påvisar ingen orsak än slumpen och skillnader i karriärålder till skillnaderna i framgång mellan kvinnor och män.

4.5 Sammanfattande översikt per ämnesråd/råd/kommitté

För att ge en sammanfattande översikt för utfallet för respektive ämnesområde, ges i detta avsnitt en översikt över samtliga beviljandegrader inom respektive ämnesområde som har redovisats i denna rapport för perioden 2011-2012.

Inom *ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap* utlystes under perioden 2011-2012 projektbidrag, postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land, anställning som postdoktor i Sverige och internationell postdok, se figur 24. När det gäller projektbidrag visade den statistiska analysen ingen nämnvärd skillnad i framgång mellan kvinnor och män när de sökandes karriärålder beaktades (en liten skillnad i framgång till kvinnors nackdel fanns, men sannolikheten att en sådan differens uppkommer av slumpen är 49 procent). För postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land hade kvinnor lägre beviljandegrad än män, men den statistiska analysen visade ingen annan orsak till detta än slumpskäl. Nämnas bör att antalet sökanden till postdoktorsstipendium var mycket litet, vilket gör att små skillnader i antalet beviljade ansökningar kan ha stor inverkan på beviljandegraderna. För anställning som postdoktor i Sverige hade kvinnor signifikant högre beviljandegrad än män; sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av en slump är 7 procent. För internationell postdok var beviljandegraden lika för kvinnor och män.

Figur 24. ÄR-HS: beviljandegrad för kvinnor och män per bidragsform, 2011-2012

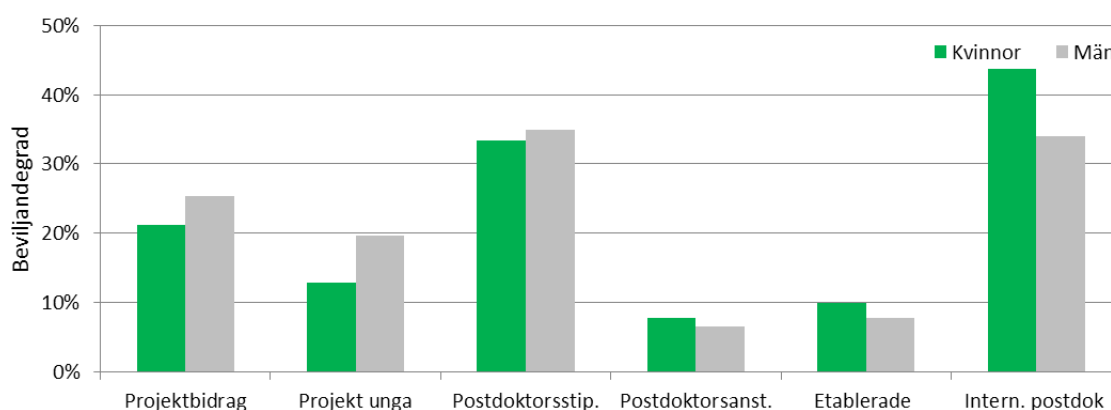
Anmärkning:

Postdoktorsstip. = postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land (enbart 2011)

Postdoktorsanst. = anställning som postdoktor i Sverige (enbart 2011)

Intern. postdok = internationell postdok (enbart 2012)

Inom ämnesrådet för medicin och hälsa utlystes under perioden 2011-2012 projektbidrag, projektbidrag unga forskare, postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land, anställning som postdoktor i Sverige, bidrag riktade till etablerade forskare och internationell postdok, se figur 25. Bland sökande till projektbidrag unga forskare tyder analysen på att kvinnor hade lägre beviljandegrad än män under 2011, men under 2012 hade kvinnor och män i stort sett lika stor framgång. För projektbidrag, bidragsformer riktade till etablerade forskare, postdoktorsstipendium och postdoktorsanställningar visar analysen inte några nämnvärda skillnader i beviljandegrad mellan kvinnor och män. När det gäller bidragsformen internationell postdok, slutligen, hade kvinnor högre beviljandegrad än män. Sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av en slump är 34 procent.

Ansökn. fr. kvinnor	1 017	502	48	129	90	61
Ansökn. fr. män	1 556	381	43	61	77	68

Figur 25. ÄR-MH: beviljandegrad för kvinnor och män per bidragsform, 2011-2012

Anmärkning:

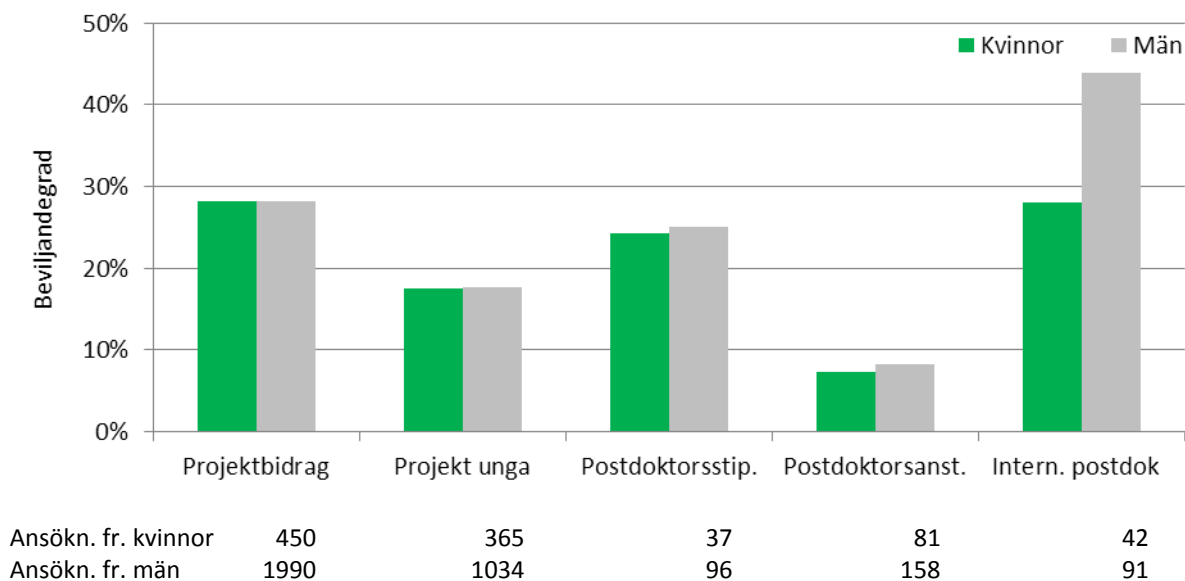
Projekt unga= projektbidrag unga forskare

Postdoktorsstip.=postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land (enbart 2011)

Postdoktorsanst.=anställning som postdoktor i Sverige (enbart 2011)

Intern. postdok =internationell postdok (enbart 2012)

Inom ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap utlystes under perioden 2011-2012 projektbidrag, projektbidrag unga forskare, postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land och anställning som postdoktor i Sverige, figur 26. För alla stödformer utom en var beviljandegraderna för kvinnor och män mycket lika och de statistiska analyserna påvisar inte någon annan orsak än slumpskäl till skillnader i framgång mellan kvinnor och män. Undantaget är bidragsformen internationell postdok, där kvinnor hade lägre beviljandegrad än män. Sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av en slump är 17 procent.

Figur 26. ÅR-NT: beviljandegrad för kvinnor och män per bidragsform, 2011-2012

Anmärkning:

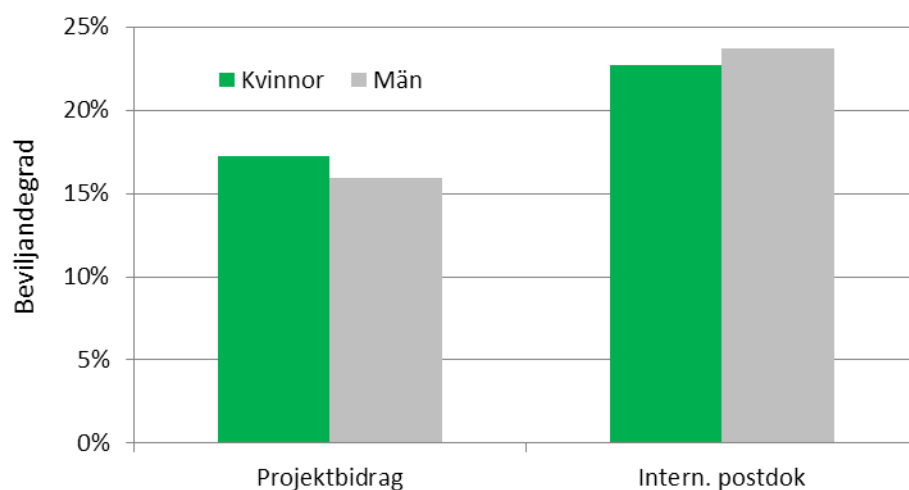
Projekt unga= projektbidrag unga forskare

Postdoktorsstip.=postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land (enbart 2011)

Postdoktorsanst.=anställning som postdoktor i Sverige (enbart 2011)

Intern. postdok =internationell postdok (enbart 2012)

De ämnesövergripande beredningsgrupperna behandlade under 2012 bidragsformerna projektbidrag och internationell postdok. Inom båda dessa hade kvinnor och män i stort sett samma beviljandegrad, och de statistiska analyserna påvisade inte någon annan orsak än slumpen till skillnader i framgång mellan kvinnor och män. Se figur 27. I figur 18, 24, 25 och 26 är ansökningarna om internationell postdok uppdelade per ämnesområde.

Ansökn. fr. kvinnor	87	141
Ansökn. fr. män	69	211

Figur 27. Ämnesövergripande: beviljandegrad för kvinnor och män per bidragsform, 2012

Utbildningsvetenskapliga kommittén utlyste under perioden 2011-2012 projektbidrag, postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land (enbart 2011) samt anställning som postdoktor i Sverige (enbart 2011). Projektbidragen analyseras och presenteras grafiskt i en figur i avsnitt 4.1.4. Eftersom det var mycket få sökande 2011 till bidragsformerna postdoktorsstipendium (5 ansökningar) respektive postdoktorsanställning (23 ansökningar) har dessa inte redovisats grafiskt i rapporten. Ingen ytterligare figur presenteras således i detta sammanfattande avsnitt.

Kommittén för konstnärlig forskning och utveckling utlyste under perioden 2011-2012 enbart projektbidrag. Projektbidragen analyseras och presenteras i en figur i avsnitt 4.1.5, varför ingen ytterligare figur presenteras i detta sammanfattande avsnitt.

---

5. MÅLUPPFYLLELSE OCH SLUTSATSER

I detta kapitel redovisas i vilken utsträckning Vetenskapsrådet under 2011-2012 närmast sig eller nått målen i jämställdhetsstrategin.

Strategins mål 1: ”Vetenskapsrådet ska uppnå och behålla en jämn könsfördelning i sina beredningsgrupper”.

Kommentar

Jämn könsfördelning anses råda i en grupp när varken kvinnor eller män utgör mindre än 40 procent av antalet gruppmedlemmar. Under 2011 respektive 2012 bereddes ansökningar i drygt 60 ämnesinriktade beredningsgrupper. Beredningsgrupperna inom Vetenskapsrådet är vanligen små⁴⁰ och jämställdhetsstrategins mål analyseras därför per ämnesområde, det vill säga varje ämnesråds/råds/kommittés beredningsgrupper analyseras sammantaget.

På totalnivå, det vill säga när samtliga beredningsgrupper analyseras sammantaget, uppnås målet. När ämnesområdena analyseras var för sig var fördelningen kvinnor och män jämn inom samtliga ämnesområden, förutom inom naturvetenskap och teknikvetenskap 2011 och 2012 samt inom forskningens infrastrukturer 2011, där andelen kvinnor bland ledamöterna understeg 40 procent. Även i de 16 ämnesövergripande beredningsgrupperna 2012 var kvinnor något underrepresenterade (38 procent kvinnor).

Inom naturvetenskap och teknikvetenskap har det skett en utveckling mot jämnare fördelning av kvinnor och män inom beredningsgrupperna så gott som årligen sedan 2007, då andelen kvinnor enbart var 28 procent.⁴¹ År 2012 var andelen kvinnor 37 procent. Inom naturvetenskap och teknikvetenskap är andelen kvinnor bland forskare och lärare i högskolan dock ännu lägre, endast 24 procent 2012⁴². Inom forskningens infrastrukturer har andelen kvinnor bland ledamöterna i beredningsgrupperna legat runt 40 procent sedan 2007.

När det gäller jämställdhetsstrategins mål att uppnå och behålla jämn könsfördelning i beredningsgrupperna har förbättringar skett jämfört med tidigare år, men under 2011–2012 uppnår Vetenskapsrådet inte målet fullt ut.

Strategins mål 2: ”Vetenskapsrådet ska vidmakthålla att andelen kvinnor och män bland de som söker bidrag hos Vetenskapsrådet motsvarar kvinnors och mäns andelar bland de potentiellt sökande forskarna.”

Kommentar

Andelen kvinnor och män bland de potentiellt sökande forskarna uppskattas utifrån tillgänglig statistik över högskolans personal och dem som avlägger doktorsexamen. Nio bidragsformer analyseras. För Vetenskapsrådets bidragsformer riktade till forskare i början av karriären (postdoktorsstipendium, bidrag till anställning som postdoktor i Sverige och internationell postdok), antas könsfördelningen bland de potentiellt sökande forskarna motsvara könsfördelningen bland dem som avlade doktorsexamen under den tidsperiod som specificerades i respektive bidragsforms utlysningstext.⁴³ För projektbidragen riktade till unga forskare har de som var anställda vid högskolan 2012, som adjunkter, lektorer, annan forskande och undervisande personal samt personer med meriteringstjänst och som avlade doktorsexamen under åren 2004-2012⁴⁴, betraktats som

---

⁴⁰ Antalet ledamöter per beredningsgrupp varierar mellan ämnesområdena. Grupperna bestod av 7 till 10 personer.

⁴¹ Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2006-2008 (Vetenskapsrådet rapportserie 3:2010), Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 6:2012).

⁴² Källa: SCB, anställningskategorierna professor, lektor, meriteringsanställning, annan forskande och undervisande personal med forskarexamen ingår i analysen.

⁴³ För att ha varit aktuell för postdoktorsstipendium 2011 och bidrag till anställning som postdoktor i Sverige 2011 skulle doktorsexamen ha avlagts 2008-2011, för internationell postdok 2012 skulle doktorsexamen ha avlagts 2010-2012 och för projektbidrag unga forskare 2012 gällde tidsperioden 2004-2012.

⁴⁴ Personalstatistik från SCB fanns tillgängligt för doktorsexamensår 2001-2012.

potentiella sökande. För projektbidragen har professorer, lektorer, personer med meriteringsanställningar samt annan forskande och undervisande personal med doktorsexamen vid högskolan 2012 betraktats som potentiella sökande.

För samtliga bidragsformer, förutom bidrag till anställning som postdoktor i Sverige, är andelen kvinnor lägre bland dem som sökte bidrag hos Vetenskapsrådet än bland de potentiella sökande. I denna rapport väljer vi att särskilt markera när andelen kvinnor bland de sökande är mindre än 8/10 av andelen kvinnor bland de potentiellt sökande.⁴⁵ För postdoktorsstipendium, projektbidrag unga forskare, projektbidrag inom medicin och hälsa samt inom naturvetenskap och teknikvetenskap var andelen kvinnor bland de sökande lägre än 8/10 av andelen kvinnor bland de potentiellt sökande. Resultatet är en försämring jämfört med tidigare undersökta period (2009-2010)⁴⁶.

Sammanfattningsvis verkar det som att bland dem som kan söka forskningsstöd hos Vetenskapsrådet var kvinnor något mindre benägna än män att faktiskt söka, vilket är en försämring jämfört med föregående jämförda period (2009-2010)⁴⁷ och Vetenskapsrådet är således längre ifrån målet.

Strategins mål 3: ”Vetenskapsrådet ska ha samma beviljandegrad för kvinnor och män och samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen till kvinnor och män med hänsyn till forskningens karaktär och stödformen.”

Kommentar

”Forskningens karaktär” tolkas i denna rapport som forskningsområde/ämnesområde.

När det gällde *projektbidrag* hade ansökningar från kvinnor lägre beviljandegrad än ansökningar från män inom samtliga ämnesområden, förutom inom naturvetenskap och teknikvetenskap där beviljandegraderna var lika och för de ämnesövergripande beredningsgrupperna där kvinnor hade högre beviljandegrad än män. De sökandes karriärålder, som kan ses som ett mått på de sökandes forskningserfarenhet, påverkar dock möjligheterna att beviljas projektbidrag. När hänsyn tas till de sökandes karriärålder i analyserna av projektbidragen blir utfallet därför annorlunda. När de sökandes karriärålder beaktas påvisar analyserna ingen annan orsak till skillnaderna i beviljandegrad mellan kvinnor och män än slumpskäl inom nästan alla ämnesområden, vilket är tydliga förbättringar jämfört med tidigare undersökta perioder (2003-2005, 2006-2008 och 2009-2010)⁴⁸. Inom humaniora och samhällsvetenskap ses en liten skillnad i framgång till kvinnors nackdel, men sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av slumpskäl är hög, 49 procent.

Inom konstnärlig hade kvinnor lägre beviljandegrad än män under perioden och sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer enbart av slumpskäl är 33 procent. I detta område tas ingen hänsyn till karriäråldern eftersom doktorsexamen inte är ett krav. Noteras bör att antalet ansökningar inom konstnärlig forskning är litet med stora årliga variationer i beviljandegrad.

Totalt sett, för samtliga ämnesområden sammantaget, under perioden 2011-2012 beviljades exakt samma antal projektbidragsansökningar från kvinnor som förväntat, när hänsyn tas till de sökandes karriärålder.

Under den undersökta perioden utlystes flera bidragsformer som riktar sig till *forskare i början av sin karriär*. När det gäller postdoktorsstipendium för forskningsvistelse i annat land påvisar analyserna inga andra orsaker än slumpen till skillnaderna i beviljandegrad mellan kvinnor och män. För bidragsformen anställning som postdoktor i Sverige fanns totalt för samtliga ämnesområden en skillnad i beviljandegrad till kvinnors fördel. Sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av slumpskäl är 25 procent. Skillnaden fanns framför

---

⁴⁵ Det vill säga andelen kvinnor bland de sökande dividerat med andelen kvinnor bland de potentiellt sökande är mindre än 8/10.

⁴⁶ Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 6:2012).

⁴⁷ Figur 3, Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 6:2012).

⁴⁸ Vetenskapsrådet och jämställdheten (Vetenskapsrådets rapportserie 17:2006), Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2006-2008 (Vetenskapsrådet rapportserie 3:2010), Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 6:2012).

allt inom humaniora och samhällsvetenskap. För bidragsformen internationell postdok påvisar analyserna inga andra orsaker än slumpen till skillnader i beviljandegrad mellan kvinnor och män. För projektbidrag riktade sig till unga forskare påvisar analysen inga andra orsaker än slumpen och karriäråldern till skillnader i framgång mellan kvinnor och män inom naturvetenskap och teknikvetenskap. Inom medicin och hälsa återstår en skillnad till kvinnors nackdel för 2011, när hänsyn tagits till karriäråldern. Sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av slumpskäl är mindre än 1 procent. Under 2012 förbättrades jämställdheten avsevärt och den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak än slumpen och karriäråldern till skillnaden i beviljandegrad mellan kvinnor och män.

För bidragsformer som riktar sig till mer *etablerade forskare* och bidragsformer för *forskningens infrastrukturer* påvisas ingen annan orsak än slumpen och karriäråldern till skillnader i beviljandegrad mellan kvinnor och män. Detta är en förbättring jämfört med de två tidigare undersökta perioderna (2006-2008 och 2009-2010)⁴⁹.

Den *genomsnittliga storleken på bidragsbeloppen* följs upp endast för projektbidragen eftersom schabloner används för att fastställa storleken av stödet till anställningar och stipendier. Ansökningar från kvinnor fick sammantaget för samtliga ämnesområden 3,6 procent lägre genomsnittligt bidragsbelopp än förväntat, när hänsyn tas till de sökandes karriärålder. Resultatet är en viss försämring jämfört med de två tidigare undersökta perioderna (2006-2008, 2009-2010)⁵⁰.

Sammanfattningsvis kan konstateras att beträffande *beviljandegraden* för kvinnor och män som sökt projektbidrag har en förbättring skett jämfört med tidigare undersökta perioder. Enbart inom konstnärlig forskning kan en nämnvärd skillnad mellan beviljandegraderna för kvinnor och män påvisas för projektbidragen. För bidragsformer som riktar sig till mer etablerade forskare och bidragsformer för forskningens infrastrukturer uppnås målet med i stort sett samma beviljandegrad för kvinnor och män. För bidragsformer som riktar sig till forskare i början av karriären uppnås inte målet fullt ut. När det gäller målet att ansökningar från kvinnor och män ska ha samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen har en viss försämring skett jämfört med tidigare undersökta perioder.

---

⁴⁹ Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2006-2008 (Vetenskapsrådet rapportserie 3:2010), Jämställdheten i Vetenskapsrådets forskningsstöd 2009-2010 (Vetenskapsrådets lilla rapportserie 6:2012).

⁵⁰ Se fotnot 49.

BILAGA 1. SÄRSKILDA ANALYSER AV PROJEKT BIDRAG UNGA FORSKARE 2011

Bidragsformen projektbidrag unga forskare infördes 2011 inom medicin och hälsa samt inom naturvetenskap och teknikvetenskap. Inom medicin och hälsa hade kvinnor betydligt lägre beviljandegrad än män under 2011. Under 2012 var dock utfallet i stort sett jämställt. Utfallet 2011 föranledde två särskilda analyser av utfallet som återfinns nedan. I den första analysen undersöks skillnader i hur de sökandes självständighet diskuteras i de skriftliga yttrandena från beredningsgrupperna inom medicin och hälsa beroende på om ansökan kommer från en kvinna eller man. I den andra analysen undersöks om olikheter i karriärålder och publiceringsmeriter, mätt med bibliometriska mått, kan förklara skillnaden i framgång mellan kvinnor och män.

Diskussion i yttranden om sökandes självständighet

Författare: Anders Westlin

För att undersöka ifall det finns några skillnader mellan hur kvinnors respektive mäns självständighet bedöms analyseras beredningsgruppernas skriftliga yttranden över ansökningar om projektbidrag unga forskare inom medicin och hälsa 2011.

Inom medicin och hälsa tillämpas ett triageringsförfarande, vilket innebär att en inledande bortgallring görs av de ansökningar som inte bedöms ha en rimlig chans att bli beviljade. Inom medicin och hälsa inkom 503 ansökningar om projektbidrag unga forskare 2011. Efter triagering återstod 135 ansökningar, varav 67 från kvinnor och 68 från män; det är dessa 135 ansökningar som ingår i analysen.

De 135 yttrandena delas in i två kategorier: yttrande som rekommenderade beviljande respektive avslag. Yttrandena delas även in i undergrupper med avseende på om det förs en diskussion om den sökandes självständighet eller inte. Om en diskussion förs delas yttrandena in i huruvida den sökande bedöms som självständig eller osjälvständig. Både sökande som beskrivs som klart självständiga och de som sägs ha en tydlig potential att bli självständiga räknas i analysen som självständiga. Se figur 27.

Inom gruppen av yttranden som rekommenderade beviljande finns inga större skillnader i hur självständigheten bedömdes hos sökande kvinnor respektive män.

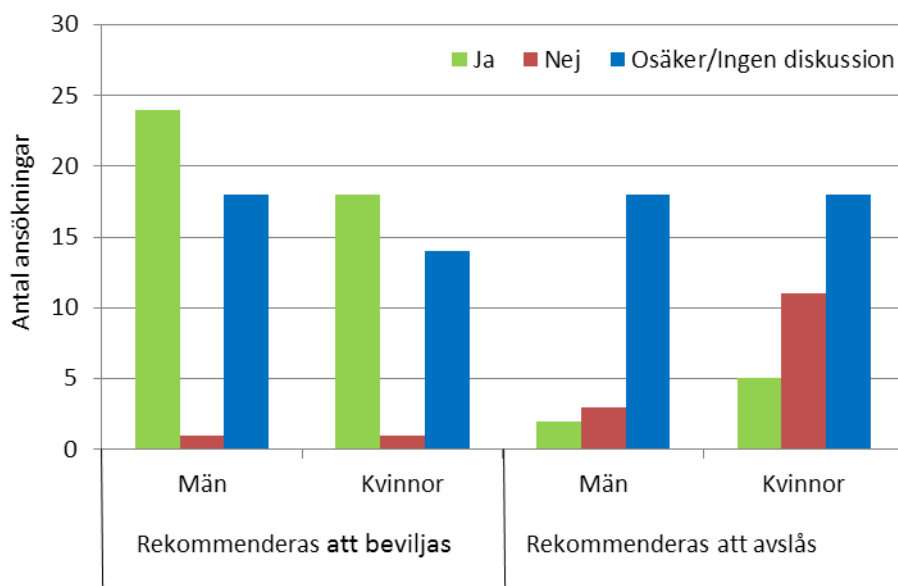
Däremot finns det skillnader i bedömningen av sökande kvinnor respektive män bland yttrandena som rekommenderar avslag. Av de 34 yttrandena där sökande är kvinnor förs en diskussion om sökandes självständighet i 16 fall, det vill säga i 47 procent av fallen. Av de 23 yttrandena där sökande är män förs en diskussion om sökandes självständighet i endast 5 fall, det vill säga i 22 procent av yttrandena. Sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av slumpskäl är 9 procent, vilket indikerar att självständighet diskuteras oftare för kvinnor än för män när det gäller projektbidrag unga forskare.⁵¹

I de yttranden där de sökandes självständighet diskuteras bedömdes 11 av de 16 kvinnorna som osjälvständiga, det vill säga 69 procent av kvinnorna. När en diskussion om självständighet förs där den sökande är en man, bedöms 3 av de 5 männen som osjälvständiga, det vill säga 60 procent av männen. Antalet undersökta yttranden är emellertid litet, och den statistiska analysen påvisar ingen annan orsak än slumpen till denna skillnad mellan kvinnor och män.⁵²

---

⁵¹ Fischer´s Exact Test, tvåsvansat.

⁵² Fischer´s Exact Test, tvåsvansat.

Figur 28. ÄR-MH Projektbidrag unga forskare 2011: bedömning av självständighet i yttranden
 I yttrandena som rekommenderade avslag var det var vanligare att den sökandes självständighet diskuterades när ansökan kom från en kvinna än när den kom från en man. Sannolikheten att en sådan skillnad uppkommer av slumpskäl är 9 procent.

Anmärkning:

Ja = sökande bedöms som självständig eller att ha en tydlig potential att bli självständig

Nej = sökande bedöms som osjälvständig

Osäker/Ingen diskussion = ställningstagande framgår inte, eller diskussion saknas om sökandes självständighet

Projektbidrag unga forskare 2011, bibliometrisk studie av beviljandegrad för kvinnor och män

Författare: Staffan Karlsson, Henrik Aldberg och John Tumpane

Sammanfattning

Beviljandegraden för män och kvinnor som sökt *projektbidrag unga forskare* inom medicin och hälsa och naturvetenskap och teknikvetenskap jämförs. Analysen visar att det finns en statistiskt signifikant skillnad i beviljandegrad mellan män och kvinnor inom medicin och hälsa, vilket inte är fallet för naturvetenskap och teknikvetenskap. Eventuella könsrelaterade mönster vad gäller karriärålder och publiceringsmeriter kan inte förklara den högre beviljandegraden för manliga sökande inom medicin och hälsa. Sannolikheten för en kvinna att beviljas bidrag inom medicin och hälsa är 60 procent av den för en man, även efter att hänsyn tagits till karriärålder och publiceringsmeriter. Sannolikheten att beviljas bidrag inom naturvetenskap och teknikvetenskap är däremot ungefär lika för båda könen.

Inledning

Enligt beslut av Vetenskapsrådets styrelse ska en tredjedel av rådets forskningsmedel gå till unga forskare, det vill säga forskare som avlagt doktorsexamen mindre än 8 år före ansökningsåret. Inom ämnesråden för medicin och hälsa (ÄR-MH) respektive naturvetenskap och teknikvetenskap (ÄR-NT) hanteras detta med en särskild bidragsform: projektbidrag unga forskare. Enligt myndighetsinstruktionen ska Vetenskapsrådet främja jämställdhet inom sitt verksamhetsområde. Vetenskapsrådets styrelse har fastställt en jämställhetsstrategi med operativa mål. Ett av dessa mål är att:

Vetenskapsrådet ska ha samma beviljandegrad för kvinnor och män och samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen till kvinnor och män med hänsyn tagen till forskningens karaktär och till bidragsformen.

Beviljandegraden för projektbidrag unga forskare inom ÄR-MH 2011 var olika för män och kvinnor, till fördel för de sökande som var män (23 procent för män jämfört med 12 procent för kvinnor). I denna PM undersöks om skillnaden kan förklaras av eventuella olikheter i karriäråldrar och/eller publiceringsmeriter mellan könen.

Metodik

För en allmän beskrivning av bibliometriska begrepp och metoder se t.ex. PMn Så beräknas underlaget.⁵³ De sökandes publikationslistor som bifogats ansökningarna användes för att manuellt identifiera de sökandes publikationer i Web of Science. En preliminär undersökning baserad på en semiautomatisk identifiering visade att skillnader i beviljandegraden inte kunde förklaras av skillnader i karriärålder och publiceringsmeriter. En sådan undersökning har dock några nackdelar, och därför gjordes även en manuell identifikation. I en manuell identifikation kan man ta hänsyn till att vissa sökande:

- har ”vanliga” namn som inte går att särskilja från andra forskares;
- har bytt namn;
- stavar sitt namn olika i publikationer respektive ansökan.

---

⁵³ Se [www.vr.se/Om Vetenskapsrådet/Analys, utvärdering och uppföljning/Fördelning av forsksresurser - bibliometriindikator](http://www.vr.se/Om_Vetenskapsrådet/Analys,_utvärdering_och_uppföljning/Fördelning_av_forsksresurser_-_bibliometriindikator)

Underlaget för studien utgjordes av de 1207 ansökningar om projektbidrag unga forskare som kom in till Vetenskapsrådets ämnesråd för medicin och hälsa respektive naturvetenskap och teknikvetenskap 2011. Femton ansökningar hade återtagits, avböjts eller avförts och elva ansökningar uteslöts på grund av att personen bakom ansökan inte gick att identifiera i databasen. Av de återstående 1181 ansökningarna var 501 inom medicin och hälsa och 680 inom naturvetenskap och teknikvetenskap (tabell A1). I några fall kunde inte någon av de sökandes publikationer återfinnas i databasen, främst gällde det sökande som enbart eller till största delen publicerade sig i form av proceedings. Totalt identifierades 99,1 procent av de sökande; 99,6 procent av de sökande till medicin och hälsa och 98,7 procent av sökande till naturvetenskap och teknikvetenskap.

Tabell A1. Antalet ansökningar, uppdelat per ämnesråd. Endast ansökningar som fick avslag eller beviljades ingick i undersökningen.

Status	MH	NT	Totalt
Avslag	416	551	967
Beviljat	85	129	214
Ej identifierat	2	9	11
Totalt	503	689	1192

Sannolikheten för att en ansökan ska bli beviljad undersöktes som en funktion av kön, karriärålder och de tre bibliometriska måtten med hjälp av en generaliserad linjär modell (proc genmod i SAS).

Resultat

Bland de sökande var könsfördelningen någorlunda jämn inom medicin och hälsa där 42 procent av de sökande var män, medan motsvarande siffra inom naturvetenskap och teknikvetenskap var 75 procent. Dessa siffror avspeglar ungefärligen könsfördelningen bland dem som avlade doktorsexamen i Sverige 2004-2011 (cirka 40 procent män inom medicin och hälsa och cirka 67 procent män inom naturvetenskap och teknikvetenskap).

Beviljandegraden för de inkluderade ansökningarna redovisas i tabell A2. För ÅR-NT är beviljandekvoten nära 1 (1,09), vilket innebär att sannolikheten att beviljas bidrag är ungefär densamma för män och kvinnor. För ÅR-MH är beviljandekvoten 0,53, vilket innebär att sannolikheten för en man att beviljas bidrag är nästan dubbelt så hög som för en kvinna.

Tabell A2. Antal beviljade ansökningar, beviljandegrad och medelbelopp för beviljade bidrag (avser hela bidragstiden) för ansökningar som ingick i undersökningen, uppdelat per ämnesråd och kön.

Ämnesråd	Kön	N	Antal beviljade	Andel beviljade	Medelvärde beviljat belopp
NT	Kvinna	171	35	20,5%	3 146 829
	Man	509	96	18,9%	3 108 594
MH	Kvinna	291	36	12,4%	2 427 778
	Man	210	49	23,3%	2 374 490

Med hjälp av de identifierade publikationerna från Web of Science användes Vetenskapsrådets citeringsdatabas till att för varje sökande beräkna tre bibliometriska mått:

- (a) antal publikationer (whole counts och fraktionerade)
- (b) medelcitering (fältnormerad medelcitering, whole counts)
- (c) medelvärdet för "Journal Impact" (whole counts)

Den statistiska analysen (tabell A4) baseras på "whole counts" statistik.⁵⁴ Antal individer samt medelvärden för karriärålder⁵⁵ och de tre bibliometriska måtten redovisas i tabell A3.

Tabell A3. Antal individer, karriärålder, antal artiklar, antal fraktionerade artiklar, fältnormerad medelcitering (whole counts) och journal impact (whole counts) för de ansökningar som ingick i studien, uppdelat per ämnesråd och kön.

Ämnesråd	Kön	N	Medelvärden				
			Karriär- ålder	Antal artiklar	Artikel- fraktioner	Fältnormerad citeringsgrad	Journal Impact
NT	Kvinna	171	5,2	10,7	2,8	1,5	4,5
	Man	509	4,8	12,1	3,3	1,5	3,4
MH	Kvinna	291	5,7	12,5	2,6	1,4	5,5
	Man	210	5,6	16,7	3,5	1,7	6,3

Antalet beviljade och avslagna ansökningar uppdelat på ämnesråd, kön och karriärålder redovisas i figur A1 och A2.

Resultaten av en analys av sannolikheten för beviljande som en funktion av kön, karriärålder och publiceringsmeriter redovisas i tabell A4. Enligt denna modell är sannolikheten för en kvinna att beviljas anslag inom ÄR-MH drygt hälften (oddskvot 0,60) av sannolikheten för en man med samma karriärålder och publiceringsmeriter, sannolikheten för att erhålla denna skillnad av slumpmässiga orsaker är 6,1 procent ($P = 0,061$). För ÄR-NT blir oddskvoten 1,11 vilket inte är en statistiskt säkerställd avvikelse från 1 ($P = 0,68$), det vill säga att sannolikheten att beviljas bidrag är ungefär densamma för män och kvinnor. För båda ämnesråden finns ett signifikant samband mellan antalet publikationer och beviljande. Tidskrifternas prestige (medelimpact) är klart signifikant för ÄR-MH ($P < 0,001$), men bara "nästan" signifikant ($P=0,10$) för ÄR-NT. Inget samband kunde detekteras mellan publikationernas medelcitering och beviljande ($P > 0,6$ för båda ämnesråden).

⁵⁴ Whole counts-statistik användes därför att denna korrelerar bättre med beslutet; granskarna väger troligen inte publikationerna efter antalet medförfattare när de värderas.

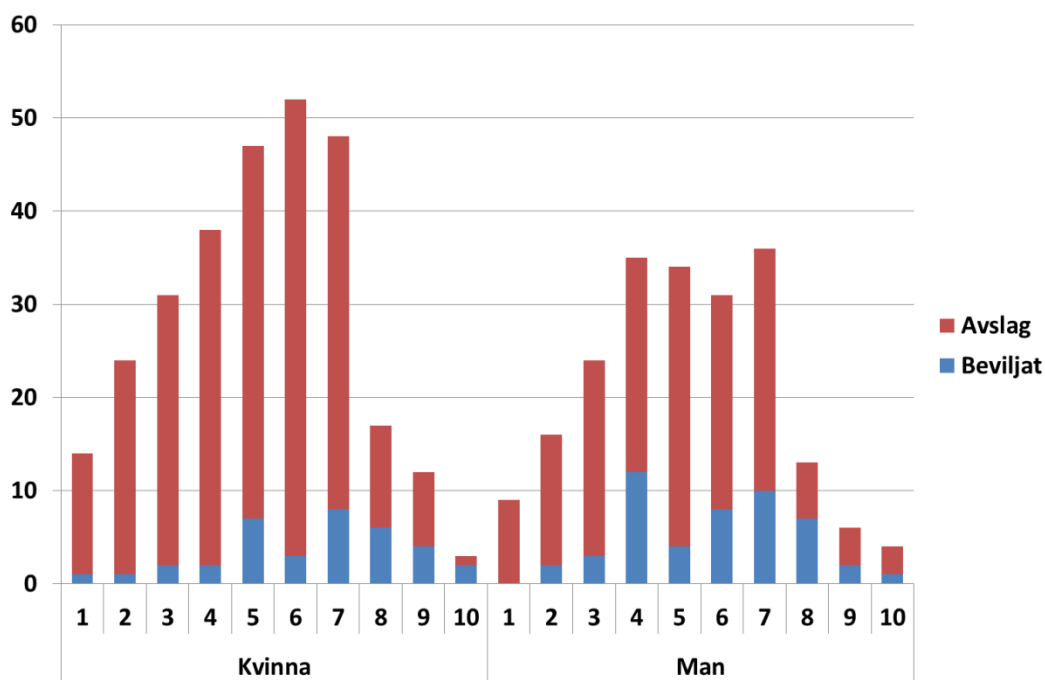
⁵⁵ Karriäråldern har inte korrigerats för avbrott på grund av föräldraledighet, fackligt uppdrag, militärtjänstgöring eller liknande.

ÄR	Parameter	DF	Estimate	Chi2	P	Odds kvot
MH	Intercept	1	-4,77	67,84	<,0001	0,60
	Kön Kvinna	1	-0,51	3,51	0,061	
	Kön Man	0	0,00	.	.	
	Antal publikationer	1	0,06	18,96	<,0001	
	Medelcitering	1	-0,04	0,19	0,664	
	Medelimpact	1	0,24	35,62	<,0001	
	Karriärålder	1	0,16	5,87	0,015	
NT	Intercept	1	-3,38	92,14	<,0001	1,11
	Kön Kvinna	1	0,10	0,16	0,685	
	Kön Man	0	0,00	.	.	
	Antal publikationer	1	0,07	37,96	<,0001	
	Medelcitering	1	0,02	0,06	0,805	
	Medelimpact	1	0,06	2,70	0,100	
	Karriärålder	1	0,13	4,80	0,028	

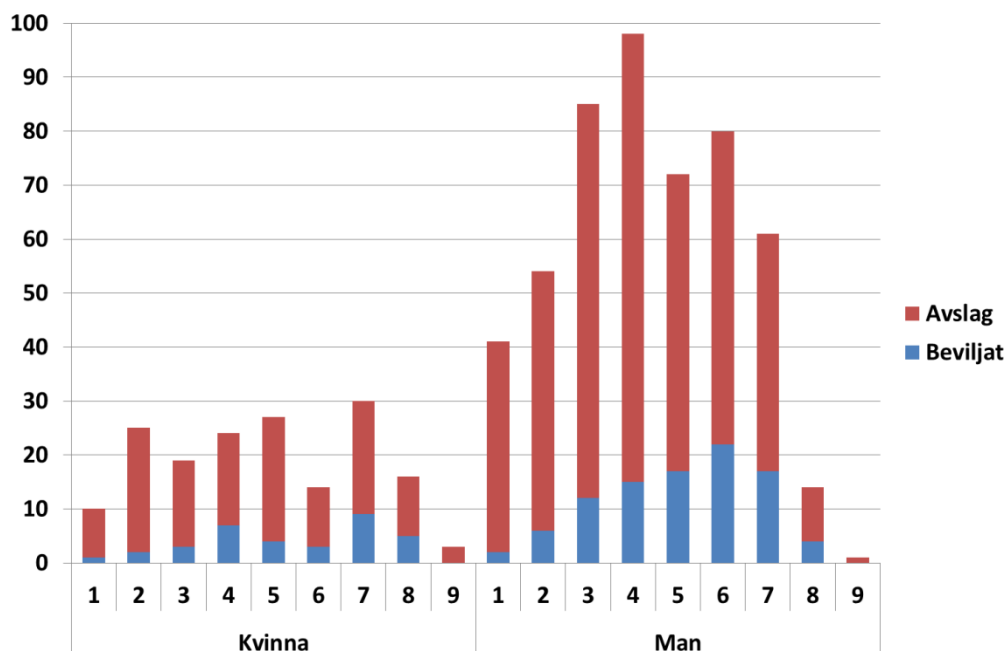
Tabell A4. Resultat från en generaliserad linjär modell av sannolikheten för beviljande som en funktion av kön, karriärålder och publiceringsmeriter, uppdelat per ämnesråd och kön.

Anmärkning:

DF = antal frihetsgrader, Estimate = effekten ("riktningskoefficienten") för en viss parameter, P= sannolikheten för att Estimate är skilt från noll, och oddskvot = sannolikheten för en kvinna att bli beviljad relativt en man med motsvarande meriter ($=e^{\text{estimate}}$)

Figur A1. Antalet ansökningar till ÅR-MH uppdelat på kön och karriärålder (avrundat nedåt till närmaste helår).

Figur A2. Antalet ansökningar till ÅR-NT uppdelat på kön och karriärålder (avrundat nedåt till närmaste helår).

BILAGA 2. VETENSKAPSRÅDETS JÄMSTÄLLDHETSSTRATEGI 2010-2012

(Beslutad av Vetenskapsrådets styrelse 2010-05-04.)⁵⁶

Mål för Vetenskapsrådets jämställdhetsarbete

Vetenskapsrådet ska, enligt instruktionen, främja jämställdheten inom sitt verksamhetsområde. Strategin för att utföra denna uppgift är att sträva efter jämställdhet i hela myndighetens verksamhet. Vetenskapsrådet ställer upp följande operationella mål.

Vetenskapsrådet ska

- 1) uppnå och behålla en jämn könsfördelning i sina beredningsgrupper,
- 2) vidmakthålla att andelen kvinnor och män bland dem som söker bidrag hos Vetenskapsrådet motsvarar kvinnors och mäns andelar bland de potentiellt sökande forskarna,
- 3) ha samma beviljandegrad⁵⁷ för kvinnor och män och samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen till kvinnor och män med hänsyn tagen till forskningens karaktär och till stödformen.⁵⁸

Styrelsen har ansvaret för att Vetenskapsrådets strategi genomförs. För att målen ska uppnås krävs insatser av hela myndigheten, inklusive ämnesråd, råd och kommittéer.⁵⁹ Där inget annat anges, ansvarar generaldirektören för att jämställdhetsarbetet drivs framåt.

Inledning

Denna strategi avser Vetenskapsrådets verksamhet som forskningsfinansiär. Arbetet med att åstadkomma jämställdhet inom Vetenskapsrådet som myndighet behandlas i en särskild jämställdhetsplan.

Vetenskapsrådets huvuduppgift är att fördela forskningsstöd till den forskning som har högst vetenskaplig kvalitet och som bäst främjar förnyelse. För att klara denna uppgift krävs att bedömningen av ansökningar sker på ett sakligt sätt. I en saklig bedömning ingår att den ska vara könsneutral; Vetenskapsrådet ska stödja de allra bästa forskarna oavsett om de är kvinnor eller män.

Vetenskapsrådet utgår från att forskningskapacitet finns i samma utsträckning hos båda könen. Vetenskapsrådet har vidare som utgångspunkt att forskningen gagnas av att både kvinnor och män deltar och bidrar med sin kompetens och sina erfarenheter.

Jämställdhet är också en rättvisefråga. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att forska och göra karriär som forskare.

För att uppnå jämställdhet inom Vetenskapsrådets verksamhetsområde krävs långsiktigt och uthålligt arbete och kontinuerlig uppmärksamhet på att vunna framsteg i jämställdhetskänseende inte går förlorade. Myndigheten ska fortlöpande följa upp och analysera sin verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv samt vidta

---

⁵⁶ Denna version av jämställdhetsstrategin gällde under den tidsperiod som undersöks i denna rapport. Jämställdhetsstrategin uppdaterades därefter under 2013 och 2014; målen i strategin kvarstår dock.

⁵⁷ Med beviljandegrad för kvinnor respektive män menas andelen beviljade ansökningar av samtliga inkomna ansökningar från kvinnor respektive män.

⁵⁸ Måluppfyllelsen måste självfallet bedömas med avseende på ett tillräckligt stort antal beslut.

⁵⁹ Här avses ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap, ämnesrådet för medicin och hälsa, ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap, rådet för forskningens infrastrukturer, utbildningsvetenskapliga kommittén och kommittén för konstnärlig forskning och konstnärligt utvecklingsarbete.

nödvändiga åtgärder med anledning av resultaten. Vetenskapsrådet ska också informera om jämställdhetsarbetet.

Därutöver ska Vetenskapsrådet ägna uppmärksamhet åt hur genusforskningens resultat kan bidra till att förbättra jämställdheten i myndighetens verksamhetsområde.

Lagar, förordningar och regleringsbrev

Jämställdhet mellan kvinnor och män tas upp i det juridiska regelverket, t.ex. i regeringsformen 1 kap. 2 §, diskrimineringslagen (2008:567), högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100).

I Vetenskapsrådets instruktion (2009:975) 1 § 14 stadgas att Vetenskapsrådet ska främja jämställdhet mellan kvinnor och män inom sitt verksamhetsområde. Måluppfyllelsen ska redovisas i Vetenskapsrådets årsredovisningar i enlighet med de krav som fastställs av regeringen i regleringsbrev.

Processer för att nå målen

Vetenskapsrådet ska analysera sin verksamhet i ett jämställdhetsperspektiv och följa upp i vilken utsträckning målen har uppnåtts. Detta ska ske årligen i samband med presentationen för styrelsen av utfallet av årets allmänna utlysning och i samband med utarbetandet av årsredovisningen. Jämställdhetsfrågorna ska diskuteras i styrelsen och i övriga delar av organisationen och behövliga åtgärder ska vidtas. Vidare ska en mer övergripande jämställdhetsanalys göras vid slutet av styrelsens treåriga mandatperiod. När en ny styrelse tillträder ska den fatta beslut om en jämställdhetsstrategi för sin mandatperiod.

I det följande beskrivs närmare hur de uppsatta operationella målen ska nås.

1 Jämn könsfördelning i Vetenskapsrådets beredningsgrupper

”Vetenskapsrådet ska uppnå och behålla en jämn könsfördelning i sina beredningsgrupper” (mål 1).

I detta sammanhang anses jämn könsfördelning råda i en grupp när ingetdera könet utgör mindre än 40 procent av ledamöterna.

Innan beredningsgrupper tillsätts, ska könsfördelningen övervägas. Jämställdhetsarbetet ska vara långsiktigt. Det innebär bl.a. att inom vissa områden, där män är starkt underrepresenterade bland högskolans lärare och forskare, måste Vetenskapsrådet vara uppmärksam på att inte överutnyttja de fåtaliga männen. I de fall där kvinnorna är det starkt underrepresenterade könet ska motsvarande hänsyn tas.

Om den föreslagna sammansättningen av en beredningsgrupp ligger utanför intervallet 40-60 procent ska detta framgå av underlaget till berörd huvudsekreterares beslut. I underlaget ska det också finnas en motivering för avvikelser, där det anges vilka ansträngningar som gjorts för att få en jämn könsfördelning.

Även när andra grupper tillsätts och när beslut fattas om Vetenskapsrådets representation i externa nationella och internationella organ ska jämställdhetsaspekten vägas in.

2 Kvinnors och mäns sökaktivitet

”Vetenskapsrådet ska bevaka att andelen kvinnor och män bland dem som söker bidrag hos Vetenskapsrådet motsvarar kvinnors och mäns andelar bland potentiellt sökande forskare” (mål 2).

Såväl kvinnliga som manliga forskare ansöker för närvarande om forskningsstöd hos Vetenskapsrådet i en utsträckning som motsvarar deras andel av dem som kan anses vara potentiellt sökande forskare. Om detta förhållande skulle ändras framöver, kommer Vetenskapsrådet att aktivt arbeta för att få in fler ansökningar från det kön som är underrepresenterat bland de sökande.

3 Samma beviljandegrad för kvinnor och män

”Vetenskapsrådet ska ha samma beviljandegrad⁶⁰ för kvinnor och män och samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen till kvinnor och män med hänsyn tagen till forskningens karaktär och till bidragsformen”⁶¹ (mål 3).

Innan Vetenskapsrådet beslutar att införa en ny bidragsform eller starta ett nytt program ska effekterna på jämställdheten analyseras och överväganden göras om några särskilda åtgärder är påkallade. Analysen ska gälla dels den totala nivån, dels vara uppdelad på bidragsform och ämnesområde.

När det gäller stora och långsiktiga bidrag som söks av miljöer och inte av enskilda forskare ska jämställdheten som en kvalitetshöjande faktor betonas. Bedömningskriterier och beredningsformer ska övervägas i ett jämställdhetsperspektiv.

Ledamöterna i ämnesråd, råd och kommittéer och i beredningsgrupper ska delges Vetenskapsrådets jämställdhetsstrategi. Även övriga sakkunniga ska delges strategin, som också ska finnas på engelska.

Vetenskapsrådets beredningshandböcker ska innehålla skriftliga anvisningar för beredningsgrupperna, där följande uppmärksammas:

att samtliga bedömningskriterier ska vara tydliga och explicita. När utlysningar sker, ska kriterierna redovisas på Vetenskapsrådets hemsida tillsammans med anvisningarna för de sökande,

att endast de "forskningsaktiva" åren ska beaktas vid bedömningen av den vetenskapliga produktionens omfattning, vilket innebär att t.ex. tid för föräldraledighet, ledighet på grund av sjukdom eller andra liknande omständigheter ska räknas bort,

att samma kvalitetsbedömning ska göras av meritvärdet oberoende av om en postdoktorsvistelse sker i Sverige eller utomlands.

Handläggarna i Vetenskapsrådet ska inför varje ny beredningsomgång gå igenom ovanstående anvisningar med beredningsgrupperna.

Innan en beredningsgrupp fastställer sitt förslag till bidragsfördelning ska beviljandegraden i förslaget och den genomsnittliga bidragsstorleken räknas ut för kvinnor respektive män.

Huvudsekreterarna ska föredra beredningsgruppernas förslag om bidragsbeslut i ett jämställdhetsperspektiv för respektive ämnesråd, råd och kommitté och kommentera eventuella skillnader i beviljandegrad och genomsnittligt bidragsbelopp mellan kvinnor och män. Dessa föredragningar ska ske innan ämnesråd, råd och kommittéer fattar beslut. Till besluten ska bifogas respektive ämnesråds, råds och kommittés samlade bedömning av resultatet i förhållande till Vetenskapsrådets jämställdhetsstrategi. Bedömningarna ska inkludera ämnesrådets, rådets resp. kommitténs kommentarer till eventuella skillnader i de avseenden som nämns ovan, samt en plan/strategi för att komma till rätta med dem. Varje ämnesråds, råds och kommittés samlade skriftliga bedömning ska delges styrelsen.

I samband med generaldirektörens och ämnesrådets, rådets och kommittéernas presentation för styrelsen av utfallet av de årliga utlysningarna ska beviljandegraden för kvinnor respektive män anges för varje ämnesråd, råd och kommitté och varje bidragsform. Bidragens genomsnittliga storlek ska också redovisas uppdelat på kön. En sammanfattning av resultaten ska tas med i Vetenskapsrådets årsredovisning. Varje ämnesråds, råds och kommittés presentation för styrelsen ska inkludera kommentarer till eventuella skillnader i de avseenden som nämns ovan samt en plan för att komma till rätta med skillnaderna.

---

⁶⁰ Se fotnot 57.

⁶¹ Se fotnot 58.

BILAGA 3. METODER

Statistik över högskolans personal och doktorsexaminationer

Statistik över högskolans personal och doktorsexaminationer är hämtade ifrån Statistiska centralbyråns och Universitetskanslersämbetets statistikdatabaser på internet. Om inget annat anges räknas dessa anställningskategorier som forskare och lärare inom högskolan: professor, lektor, meriteringsanställning samt annan forskande och undervisande personal med doktorsexamen.

Karriärålder och förväntat antal beviljade ansökningar

I avsnitten om projektbidrag analyseras bland annat de sökandes karriärålder. Begreppet karriärålder avser det antal år som gått sedan en sökande avlade doktorsexamen och kan ses som ett mått på forskningserfarenhet.⁶² Beviljandegraden ökar med stigande karriärålder för både kvinnor och män. Genom den statistiska analysen kan vi se om det verkar finnas andra faktorer än slumpen och skillnader i karriärålder som påverkar utfallet.

Vi räknar därför ut det *förväntade antalet beviljade ansökningar* från kvinnor respektive män med hänsyn tagen till karriäråldern. Det förväntade antalet är det antal kvinnor respektive män som skulle fått projektbidrag om kvinnor och män med samma karriärålder haft exakt samma beviljandegrad. Det förväntade antalet beviljade ansökningar räknas ut på följande sätt: ansökningarna till ett givet ämnesråd, råd eller kommitté delas upp i karriäråldersgrupper: 0–5 år, 6–10 år, 11–15 år, 16–20 år, 21–25 år, 26–30 år resp. 31 eller fler år sedan doktorsexamen. Därefter antar vi att i varje karriäråldersgrupp har kvinnor och män exakt samma beviljandegrad och får då ett förväntat antal beviljade ansökningar från kvinnor respektive män i varje karriäråldersgrupp. Summan av dessa siffror för kvinnor respektive män utgör det förväntade antalet beviljade ansökningar från kvinnor respektive män i det givna ämnesrådet.

Statistiska metoder

Genom att ta hänsyn till de sökandes karriärålder kan vi analysera om det verkar finnas andra faktorer än slumpen och skillnader i karriärålder mellan kvinnor och män som har påverkat utfallet. Det faktiska antalet beviljade ansökningar från kvinnor jämförs med det förväntade antalet. Är skillnaden mellan det faktiska och förväntade antalet beviljade ansökningar från kvinnor liten, är det stor sannolikhet att en sådan – eller större - skillnad uppkommer av slumpskäl. Vid stor skillnad mellan faktiskt och förväntat antalet beviljade ansökningar från kvinnor, är sannolikheten däremot mindre att en sådan – eller större - skillnad uppkommer av en slump.

Sannolikheten för att en viss – eller större - skillnad mellan faktiskt och förväntat antal beviljade ansökningar från kvinnor uppkommer enbart av en slump beräknas med Generalised Linear Models i statistikprogrammet R och presenteras i rapporten. När denna sannolikhet är högre än 50 procent sägs att den statistiska analysen inte påvisar någon annan orsak än slumpen till de eventuella skillnader som ses mellan kvinnor och män.

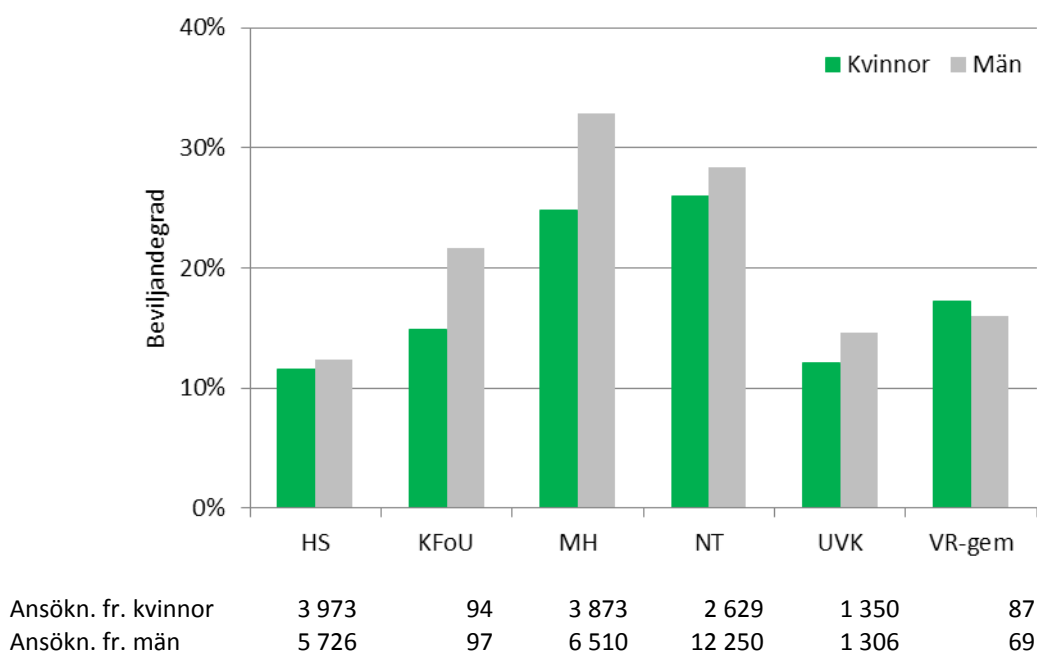
---

⁶² Begreppets träffsäkerhet kan diskuteras. Det kan finnas systematiska skillnader mellan olika grupper av personer med doktorsexamen i statistiken beträffande hur mycket forskningsverksamhet som bedrivits sedan examen. Trots detta ger karriärålder god information om skillnaderna i beviljandegrad mellan kvinnor och män.

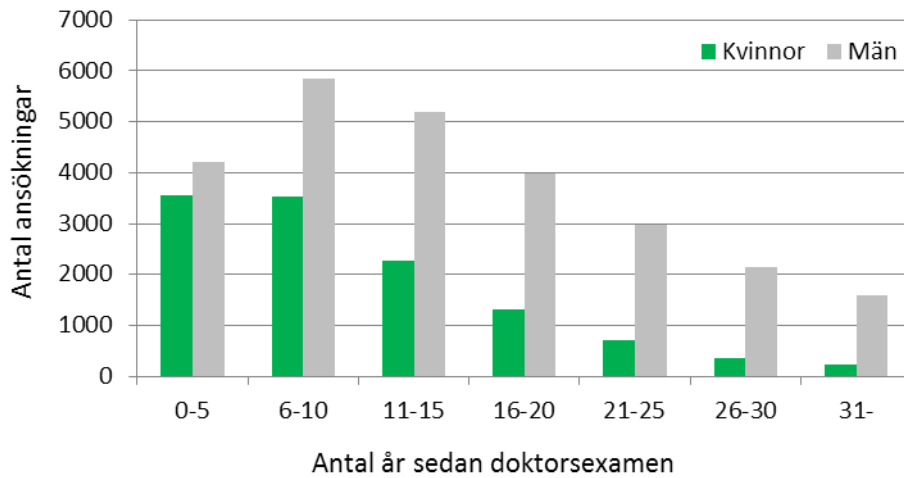
BILAGA 4. TABELLER OCH FIGURER ÖVER PROJEKT BIDRAG FÖR PERIODEN 2003-2012

I rapportens huvudtext ligger fokus på perioden 2011-2012. Här kompletteras innehållet med tabeller och figurer för hela perioden 2003-2012 avseende projektbidragen.

Under perioden 2003-2012 inkom totalt 37 964 ansökningar om projektbidrag till Vetenskapsrådet. I figur B1-B3 nedan visas beviljandegraden per ämnesråd, råd och kommitté, antalet ansökningar per karriäråldersgrupp och beviljandegraden per karriäråldersgrupp, samtliga uppdelade på kvinnor och män.

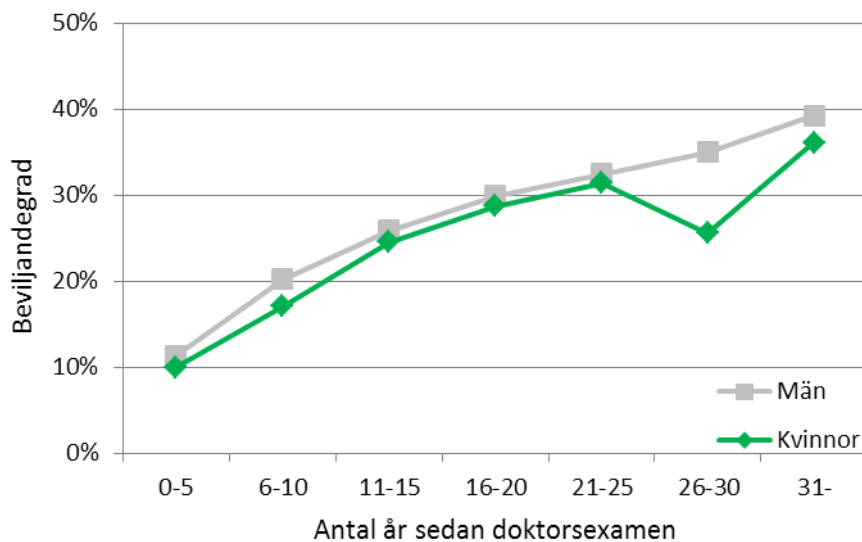

Figur B1. Projektbidrag: beviljandegrad för kvinnor och män per ämnesråd, 2003-2012

Figur B2. Projektbidrag: antal ansökningar från kvinnor och män per karriärålder, 2003-2012

Kvinnor har i genomsnitt lägre karriärålder än män. Bland sökande med högst karriärålder är kvinnor i tydlig minoritet.

Figur B3. Projektbidrag: beviljandegrad för kvinnor och män per karriärålder, 2003-2012

Beviljandegraden ökar med stigande karriärålder för både kvinnor och män.

Tabell B1. Projektbidrag 2003-2012

Under hela perioden beviljades totalt sett 62 färre ansökningar från kvinnor än förväntat med hänsyn tagen till karriäråldern.⁶³ Sannolikheten att en sådan differens uppkommer av en slump är 14 procent.

Beslutande organ	Kön	Antal inkomna ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljandegrad	Förväntat antal beviljade ansökningar	Differens faktiskt och förväntat antal beviljade
ÄR-HS	Kvinnor	3 973	458	11,5%	464	-6
	Män	5 726	709	12,4%	703	6
	Totalt	9 699	1167	12,0%		
ÄR-MH	Kvinnor	3 873	961	24,8%	1 001	-40
	Män	6 510	2136	32,8%	2 096	40
	Totalt	10 383	3097	29,8%		
ÄR-NT	Kvinnor	2 629	683	26,0%	695	-12
	Män	12 250	3 471	28,3%	3 459	12
	Totalt	14 879	4 154	27,9%		
KFoU	Kvinnor	139	26	18,7%	28	-2
	Män	128	29	22,7%	27	2
	Totalt	267	55	20,6%		
UVK	Kvinnor	1 350	164	12,1%	167	-3
	Män	1 306	191	14,6%	188	3
	Totalt	2 656	355	13,4%		
VR gem	Kvinnor	87	15	17,2%	14	1
	Män	69	11	15,9%	12	-1
	Totalt	156	26	16,7%		
VR totalt	Kvinnor	12 051	2 307	19,1%	2 369	-62
	Män	25 989	6 547	25,2%	6 485	62
	Totalt	38 040	8 854	23,3%		

⁶³ Inom konstnärlig forskning beaktas inte karriärålder eftersom doktorsexamen inte är ett krav för att få projektbidrag inom detta ämnesområde.

Vetenskapsrådet ska enligt sin instruktion främja jämställdhet mellan kvinnor och män inom sitt verksamhetsområde. Myndighetens strategi är att sträva efter jämställdhet i hela sin verksamhet. Vetenskapsrådets jämställdhetsstrategi har följande operationella mål.

Vetenskapsrådet ska:

- 1) uppnå och behålla en jämn könsfördelning i sina beredningsgrupper;
- 2) vidmakthålla att andelen kvinnor och män bland dem som söker bidrag hos Vetenskapsrådet motsvarar kvinnors och mäns andelar bland de potentiellt sökande forskarna;
- 3) ha samma beviljandegrad för kvinnor och män och samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen till kvinnor och män med hänsyn tagen till forskningens karaktär och till stödformen.

I denna rapport analyseras i vilken utsträckning myndigheten uppfyllde dessa mål under perioden 2011–2012.